

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

Kertomus vuoden 1986
kaivauksesta
Eeva-Liisa Schulz

SISÄLTÖ

ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KAIVAUSTEKNIikka	5
MAALAJIT JA KULTTUURIKERROS	6
KIINTEÄT RAKENTEET	7
Asuinkuopat	
Kiveykset	
Likamaakuopat	
LÖYDÖT	9
HIILINÄYTTEET JA AJOITUS	10
YHTEENVETO	11
KARTTALUETTELO	12
NEGATIIVILUETTELO	13
DIAPOSITIIVILUETTELO	14
KARTAT	16 - 36
KUVATAULUT	37 - 43
LIITE 1, Ajoitustuloksia 2.6.1988	44
LIITE 2, Karttakopio, Yli-Ii 28 Kierikinkangas	45

ARKISTOTIEDOT

YLI-II 27, KIERIKKI, SORAKUOPPA

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 29.5. - 27.6.19986

Kunta: Yli-Ii 972
Kylä: Karjalankylä 402
Tila 1: Pahkala, RN:o 22:39
Kiinteistötunnus: 0972040200220039
Maanomistaja: Tauno Pahkalan perikunta
os. Helli Pahkala
91260 Pahkakoski
Tila 2: Koivukuja, RN:o 22:38
Kiinteistötunnus: 0972040200220038
Maanomistaja: Heimo Lalli
os. 91100 Ii

Peruskartta 3512 10 PAHKAKOSKI, 1981
Koordinaatit: x= 7251 93 (n. paalu 1000/1000)
y= 3451 70
z = 60.85 - 62.87

Vuoden 1986 löydöt: KM 23431:1-918
Diar. 5.11.1986

Aikaisemmat löydöt: KM 16242:1-36

Aikaisemmat tutkimukset: A. Siiriäinen koekaiv. 1963
A. Kehusmaa tark. 1966
A. Sarvas tark. 1970

Kirjallisuutta: Siiriäinen, Ari 1967. Yli-Iin Kierikin asbesti-
keraaminen asuinpaikka Pohjois-Pohjanmaalla. SM 1967.

JOHDANTO

Työvoimaministeriö myönsi Yli-Iin Kierikin sorakuopalla kesäkuussa 1986 tapahtuvia arkeologisia kaivauksia varten 110 000 mk valtion työohjelmasta.

Museovirasto ja Yli-Iin kunta solmivat laskutyöurakkasopimuksen kaivausten suorittamisesta. Sen mukaisesti museovirasto toimi työn teettäjänä, joka vastasi työn suunnittelusta ja työnjohdon palkkauksesta. Yli-Iin kunta toimi urakoitsijana, joka palkkasi työvoimaviranomaisten osoittamat työntekijät kaivajiksi ja hankki mm. työmaakopit. Kunta laskutti museovirastoa syntyneistä kustannuksista.

Kierikkisaaren kaivausten yhteydessä 1960-luvun alussa oli Iijoen pohjoisrannalla saaren kohdalla sijaitsevan hylätyn sorakuopan laidoilla havaittu kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Kaivaessaan vuonna 1963 Kierikkisaarella teki Ari Siiriäinen pienen koekaivauksen Kierikin sorakuopaksi nimeämänsä hylätyn hiekanottopaikan etelälaidalla. Koeojasta ja hiekkakuopan reunoilta tehtyjen löytöjen ja havaintojen perusteella paikalla todettiin olevan kivikautisen asuinpaikan. Asuinpaikan jäljellä olevan osan laajuutta koekaivauksella ei kuitenkaan pystytty toteamaan. Siiriäisen koekaivauksen jälkeen paikkaa ovat käyneet tarkastamassa ainakin Aimo Kehusmaa (1966) ja Anja Sarvas (1970), joka havaitsi paikalla 4 kuopannetta. Niitä hän arveli asuin- tai pyyntikuopiksi. Kehusmaan ja Sarvaan käyntien jälkeen paikalla ei näyttänyt tapahtuneen suuriakaan muutoksia.

Vuoden 1986 kaivauksella oli tarkoitus lähinnä selvittää asuinpaikan jäljellä olevan osuuden laajuutta, jatkotutkimusten tarvetta sekä tarkentaa asuinpaikan iän määrittystä.

Tasokaivauksin ja koeojin paikkaa tutkittiin yht. 176 m², lisäksi koekuopitettiin 0,46 ha sekä kartoitettiin noin 6 ha:n suuruinen alue.

Tutkimuksia johti FM Eeva-Liisa Schulz, piirtäjänä toimi MA Hans-Peter Schulz ja tutkimusavustajana fil.yo Beatrice Sohlström. Kaivajia oli 9.

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kartat s:t 16,17, kuvat s:t 37-39, diat 11624-26, 11632-33, 11637-38, 11646, 11653-55

Kaivauspaikka sijaitsee Yli-Iin kunnan Karjalankylässä Iijoen pohjoisrannalla Pudasjärvelle johtavan maantien eteläpuolella, joen ja tien välissä, noin 5,7 km linnuntietä Yli-Iin kirkosta itäkaakkoon. Pahkakosken voimalaitos sijaitsee kaivauspaikasta noin 3,6 km linnuntietä itäkaakkoon. Kierikkisaaren itäpää Iijossa on löytöpaikan kohdalla.

Maasto alueella on hiekkakangasta, jolla kasvaa paikoin tiheää nuori mäntymetsä ja aluskasvillisuutena varpuja. Hylätty hiekkakuoppa on umpeen kasvanut, ja maisema on täysin muuttunut verrattaessa sitä A. Siiriäisen kaivauskertomuksen valokuvien maisemaan.

Kaivauspaikka sijoittui vanhan hiekanottopaikan ja Iijoen väliin loivasti jokea kohti etelään viettävälle rinteelle. Hiekkakuopan reunalla, erityisesti kaivausalueen länsipäässä, on korkea töyry, joka ainakin osittain on koneellisesti aikaansaatu. Töyryn alapuolella on kaksi pyöreää kuopannetta, jotka osoittautuivat asuinkuopiksi (III ja IV). Niistä länteen on vielä kaksi samantyyppistä kuopannetta (I ja II) ja kaakkoon yksi epäselvä kuopanne (V). Kaivausalueen länsireunasta noin 8 m lounaaseen on yksi pienempi ja syvempi kuoppa, joka on mahdollisesti pyyntikuoppa (VI). Tutkimusalueen rajaa pohjoisesta itään hylätty hiekkakuoppa, kaakossa rantaan johtava tie sekä etelästä länteen joki ja kivikkoinen rinne.

Siiriäisen koeoja oli vielä paikannettavissa (dia 11632). Se sijaitsee edellä mainittujen neljän asuinkuopan välissä suunnassa $358^{\circ}/400^{\circ}$ ja osuu ruudussa 988/992 kaivausalueeseen.

KAIVAUSTEKNIikka

Kuvat s:t 39-43, diat 11623, 11626, 11628, 11629, 11633, 11637-38, 11653-55, 11662-66

Koska hiekkakuopan laidalla oli kulttuurimaata ja melko runsaasti löytöjä näkyvissä sekä maasto-olot hyvät hiekkakuopan laidan suuntaiselle pitkälle koeojalle, paalutettiin päälinja 1000 suunnassa $144^{\circ} - 344^{\circ}/400^{\circ}$ hiekkakuopan reunan suuntaisesti. Linjalta ei tarvinnut kaataa puita lainkaan. Päälinjan varaan paalutettiin koeoja 998/970-1000, jota länsipäässä laajennettiin ruuduilla 1000/992-998. Päälinjaa vastaan paalutettiin koeojat 988-998/992 ja 978-998/982, jotka ylittivät kaksi oletettua asuinkuoppaa (III ja IV). Viimeksi mainitun koeojan lounaispää 4 m:n matkalta kaivettiin vain metrin levyisenä, ja koeojan 998/970-1000 kaakkoispäähän ruutuja avattiin vain kahden metrin välein. Koeojista saatujen tulosten perusteella kaivausta laajennettiin poikittaiskoeojien väliin. Ruudut 996/984-990 jätettiin kaivamatta, koska haluttiin välttää suurien puiden kaatoa (maanomistajalle maksettiin metsänhoitoyhdistyksen laskelman mukainen odotusarvon korvaus kaadetuista nuorista puista).

Maasto-olojen vuoksi kaivauksella jouduttiin käyttämään kahta kiintopistettä. Kiintopiste 1 oli suuri kivi hiekkakuopan laidalla ruudun 1000/992 koillispuolella. Kiintopiste 2 oli metsässä oleva toinen suuri kivi polun laidassa linjalla 1000 paalujen 1000/950 ja 1000/960 välissä. Niiden lukemat koneelta olivat 165 (KP 1) ja 095 (KP 2) sekä korkeudet 62.57 ja 62.03 m mpy. Absoluuttinen korkeus kiintopisteille siirrettiin valtakunnallisesta korkeuskiintopisteestä n:o 5334 (59.01 m mpy), joka sijaitsee lähellä Pirttiojan suuta Yli-Ii - Pudasjärvi-maantien pohjoispuolella soisen pellon laidassa noin 500 m kaivausalueesta itäkaakkoon (Pk 3512 10 PAHKAKOSKI, x = 7251 82, y = 3452 16).

Kaivauksen koordinaatisto kasvoi koilliseen ja ^{lounaaseen} lounaaseen, mittaukset suoritettiin ruutujen etelänurkista. Pintavaaitukset tehtiin metrin välein ja niihin perustuva verkkoprojektio tutkimusalueen pinnanmuodoista piirrettiin mittakaavassa 1:100. Taso- ja löytökartat piirrettiin mittakaavassa 1:50. Neljän neliömetrin kaivausruudut jaettiin löytöjä talletettaessa a - d neljän-

neksiin. Kaivajat merkitsivät löydöt ruuduittain ja tasoittain valmiille löytökarttapohjille, joilla oli eri löytöjen tunnukset. Profiilikartat piirrettiin myös mittakaavassa 1:50, ja yleiskartta mittakaavassa 1:500. Turvekerros poistettiin lapiolla, sen jälkeen kaivaminen eteni yleensä 10 cm:n tasoissa lastoilla niin pitkälle kuin löytöjä ja likamaata riitti (yleensä 3 - 4, joskus vain 2 tai jopa 8 tasoa). Pohjat tarkastettiin lapiolla. Lopuksi kaivausalue peitettiin ja siistittiin. Asuinpaikan jäljellä olevan osan rajojen selvittämiseksi kaivettiin kaivausalueen ympärille kymmenen metrin välein koekuoppia (21 kpl/1 m² ja 3 kpl/0,5 m²), joiden korkeudet mitattiin.

MAALAJIT JA KULTTUURIKERROS

Kartat s:t 20-29, diat 11627-31, 11634-36, 11639, 11648-52

Kulttuurikerrokselle tyypillistä erityisesti asuinkuoppien alueella oli punaiseksi palanut hiekka ja punaruskea likamaa. Ne olivat hallitsevia kolmanteen tasoon saakka muualla paitsi päälinjan koeojassa. Pieniä punamultaläikkiä ja punamultanokareita oli paikoitellen kaikissa tasoissa. Laajempi punamullan värjäämä alue oli tasossa 4 ruudussa 996/982 (dioissa punainen väri ei valitettavasti erotu). Punamullan esiintyminen liittyyneen savias-tioiden värjäämiseen. Keramiikkalöytöjen yhteydessä oli nimit-täin runsaasti punamullalla värjättyjä paloja. Yhtenäisiä hiili-tai nokimaa-alueita ei ollut lukuunottamatta lyhyttä profiilin pätkää ruuduissa 992-994/982, joissa likaisen ja puhtaan maan rajalla oli hiili- ja nokinauha. Värjääntyneen kulttuurikerrok-sen paksuus vaihteli 10 - 70 cm, ja vahvimmillaan se oli asuin-kuopissa (35 - 65 cm) ja likamaakuopissa. Löytökerros ullottui monin paikoin likamaakerrosta syvemmälle.

Hiekkakuopan reunaa lähellä olleissa ruuduissa maa oli sekoittu-nutta eivätkä löydöt tai kivet enää olleet omilla paikoillaan. Ne olivat joko ylempää alas loivassa rinteessä valuneita tai hiekanoton paikalle nostamia.

KIINTEÄT RAKENTEET

Asuinkuopat

Kartat s:t 17-29, kuvat s:t 38, 40-42, diat 11627, 11630-31, 11637-39, 11643, 11650-54

Asuinkuopat (I - V) olivat pyöreähköjä ja matalia painanteita (III n. 8,5 x 6 x 0,5 m ja IV 7 x 5 x 0,35 m), jotka erottuivat melko heikosti raivaamattomasta maastosta. Niiden muodostama kaari oli kuitenkin helposti hahmotettavissa sitten, kun kaikki viisi kuopannetta oli paikallistettu.

Molemmat poikittaiskoeojat ylittivät yhden asuinkuopan siten, että niistä saatiin dokumentoitua poikittaisprofiili. IV kuopan koillisreunaa sivusi lisäksi päälinjan koeoja, ja siten siitä dokumentoitiin osa koeojan profiilissa. Laajentamalla kaivausaluetta koeojien väliin, saatiin kumpaisestakin asuinkuopasta kaivettua puolet (ruutuun 996/984, jota ei kaivettu, osui IV kuopan pohjoisreunaa).

Ensimmäisessä ja kolmannessa tasossa erilaiset maalajit asettuivat selkeimmin asuinkuoppien muotoisiksi, ja kuoppien väliin jäi erillinen alue. Toisessa tasossa punaiseksi palanut maa kattoi laajoja alueita, eikä asuinkuoppien väliä tai muotoa tasossa ollut helppo erottaa. Parhaiten kuoppien muoto on hahmotettavissa profiileista, joissa IV kuopan voimakkaan värinen kulttuurikerros erottuu sekä poikittaisprofiilissa että päälinjan koeojan profiilissa välillä 998/980-996. III asuinkuopan kulttuurikerros ei ollut yhtä voimakas väriltään, mutta kuopan muoto sitä vastoin selvempi. III kuopassa oli keskellä pyöreä tulisija, joka aiheutti kohouman asuinkuopan pohjalle. Toisesta kuopasta ei selvää keskusliettä tavattu.

Kolmannesta tasosta lähtien löydöt keskittyivät etupäässä asuinkuoppien alueille, kulttuurikerros oli myös paksuimmillaan asuinkuopissa.

Kiveykset

Kartat s:t 20-29, kuvat s:t 40-41, diat 11635, 11639-45, 11647

Kaivausalueen luoteisosassa, tasossa 1, ruuduista 988/992, 994/992 ja 998/994 paljastui harvahkot kiveykset, jotka jatkuivat tasoon 2. Selkein kiveys oli asuinkuopassa III **ruudun 990/992 pyöreä liesi**, jossa kivet ulottuivat harvakseltaan 4. tasoon saakka (näkyvät myös profiilissa). Kiviin liittyi usein palanutta hiekkaa, erityisesti ruuduissa 998/994 ja 988/992, jossa kivet kuitenkin olivat etupäässä suurikokoisia ja palamattomia. Harvakseltaan kiviä oli myös joissakin muissa ruuduissa.

Kaivausalueen kaakkoisosassa oli vähemmän kiviä, jotka useimmiten olivat palaneita. Useampia kiviä oli ruuduissa 982/982 ja 992/982. Ruudussa 982/982 kiviä oli tasoon 5 saakka, mutta viimeistään tasosta 4 lähtien, ja palaneesta maasta huolimatta, kivet liittyivät alarinteen luontaiseen kivisyyteen ja soraan (ruuduissa 978-980/982 jo tasosta 1 alkaen).

Likamaakuopat

Kartat s:t 24-28

Ruutujen 992/990-992 rajalla oli osittain huuhtoutuneen, punaiseksi palaneen ja likaisen maan täyttämä kuoppa. Se rupesi erottumaan 3. tasosta ja ulottui 7. tasoon saakka. Siitä löydettiin saviastian pala ja kvartsia vielä 5. ja 6. tasosta.

Ruuduissa 994/984-986 oli kahdeksanteen tasoon saakka ulottuva osittain punaiseksi palanut likamaakuoppa, joka alkoi erottua 3. tasossa. Paikalle muodostui myös löytökeskittymä, joka oli erityisen selvä tasoissa 4 - 8 juuri kuopan kohdalla.

LÖYDÖT

Kartat s:t 30-36, kuva s. 42, diat 11656-61

Löytökartoista tasot 1 - 3 on piirretty erikseen puhtaaksi, tasot 4 - 8 on yhdistetty yhdeksi kartaksi.

Eniten löytöjä saatiin tasoista 1 ja 2, niissä löydöt levittäytyivät melko tasaisesti koko kaivausalueelle. Löytökeskittymät erottuivat kyllä jo ensimmäisessä tasossa ja jatkuivat yleensä selkeinä 3. tasoon, paikoin syvemmällekin. Kaivausalueen luoteisosan ruutuihin 990-994/990-994 muodostui selvä keskittymä, jossa erityisesti 2. ja 3. tasossa oli runsaasti keramiikkaa ja kvartssia, 1. tasossa myös palanutta luuta ja liusketta. Kaivausalueen kaakkoisosaan pitkän koeojan ruutuihin 998/982-984 muodostui keskittymä 1. ja 2. tasoon. Paikalta löydettiin runsaasti keramiikkaa, kvartssia, piitä ja luuta. Toinen keskittymä muodostui ruudun 994/986 vaiheille, josta keramiikkaa saatiin runsaasti erityisesti tasoista 1 ja 3 - 8, kvartssia kaikista tasoista, luuta, liusketta ja jopa jonkin verran piitä tasosta 3 alkaen. Kolmas keskittymä alkoi muodostua 2. tasosta alkaen profiilin viereen ruutuihin 990-994/982, joista saatiin talteen melko runsaasti luuta, kvartssia ja keramiikkaa sekä hiukan piitä ja liusketta. Selvä kvartsi keskittymä oli ruudussa 988/982 (tasot 1 ja 2), runsaasti kvartssia 1. tasossa oli myös ruudussa 986/982.

Saviastian palat muodostavat ylivoimaisesti suurimman löytöryhmän, niitä löydettiin 8376 kpl eli 15 112 g. Saviastian palat ovat tyypillistä kampakeramiikkaa, jonka joukossa on runsaasti punamullalla värjättyjä kappaleita. Toiseksi eniten löydettiin kvartssia (1242 kpl/4758 g), joka aineisto iskosten ja ytimien (27 kpl) lisäksi sisältää 1 nuolenkärjen, 35 kaavinta, 4 uurrinta, 23 pièce ecaillé-kappaletta ja 10 retusoitua iskosta. Kvartsiittia löydettiin vähän (6 kpl/108 g), löytöjen joukossa on 1 kaavin ja 2 retusoitua iskosta. Piitä löydettiin seuraavasti: 3 kaavinta, 6 retusoitua iskosta ja 51 iskosta (yht. 62 g). Lisäksi löydettiin 1 kaavin, 1 poran ja uurtimen yhdistelmä sekä 2 retusoitua ja 2 muuta iskosta piimäisestä kivilajista. Liuskeja ym. kivilajiesineitä ja -iskoksia löydettiin 96 kpl (927 g). Joukossa on liuskerenkaan katkelma, taltta, 2 taltan teelmää, 2

kirveen teelmää, veitsi, liuskekaavin, 1 hioin ja 2 hioimen katkelmaa sekä 19 muiden esineiden katkelmaa ja teelmää. Lisäksi löydettiin punamultanokareita, palaneen saven sekaista punamultaa, palanutta savea sekä 2 palaa hartsia. Palanutta luuta löydettiin 1244 kpl (vajaat 300 g). Palamattomia luunpaloja löydettiin myös jonkun verra (83 kpl/12 g).

HIILINÄYTTEET JA AJOITUS

Kaivaukselta saatiin seuraavat hiilinäytteet, jotka toimitettiin ajoitettaviksi Helsingin yliopiston ajoituslaboratorioon radiohiiliajoitusta varten. Ajoitustulos liitteenä (s. 44).

Näyte 1 = ruutu 994/988 c	2. taso (20 cm syv.), kultt. krs., keramiikkakeskittymä palaneessa maassa
Näyte 2 = ruutu 994/982 d	3.-4. taso (30-40 cm syv.), kultt.krs., löytökeskittymä palaneessa maassa
Näyte 3 = ruutu 996/982	4.-5. taso (40-50 cm syv.), kultt.krs., punamultakeskittymä
Näyte 4 = ruutu 992/984 a+c	7. taso (70 cm syv.), kultt.krs, palomaajälki

Löydetty keramiikka on tyypillistä kampakeramiikkaa, ja muu vähäinen ajoittava esineistö samanikäistä. Myös asuinpaikan korkeus on sopiva tyypilliselle kampakeramiikalle (Siiriäinen 1967). Radiohiiliajoitusten, joiden tulos muodosti hyvin tasaisen sarjan, perusteella asuinpaikka ajoittuu noin vuoteen 3000 e.Kr. tai vähän aikaisemmaksi. Eri ajoitustulosten keskinäinen vastaavuus on hyvä.

YHTEENVETO

Asuinpaikkaa on vielä jälejellä hiekkakuopan ja joen välissä ka-pea kaista (n. 125 x 30-5 m = n. 2200 m²) siten, että alaraja kulkee 60 ja 61 m:n korkeuskäyrien paikkeilla. Yleiskartalta selviää, mistäpäin havaintoja asuinpaikasta tehtiin. Asuinkuop-pien alapuolelle ei valitettavasti ehditty kaivaa riittävästi koekuoppia asuinpaikan alarajan lopulliseksi varmistamiseksi. Sorakuoppa on ilmeisesti tuhonnut suurimman osan asuinpaikasta (ks. myös Siiriäisen kertomusta koekaivauksesta v. 1964).

Kierikin sorakuopan tutkimusten ehkä mielenkiintoisin havainto oli siellä sijaitsevien 5 asuinkuopan muodostama kaari (I - V, numerointi lännestä itään), joka toistuu noin 400 m alajuoksulle päin Kierikinkankaan (Yli-Ii 28) asuinpaikalla. Aimo Kehusmaan vuonna 1966 löytämää paikkaa käytiin tarkastamassa sorakuopan kaivauksilta käsin, ja sieltä kartoitettiin runsaasti uusia kuoppia. Kehusmaa oli havainnut paikalla 3 "kodanpohjaa", jotka todellisuudessa ovat osa 5 kodanpohjan muodostamasta kaaresta (ks. liite 2, s. 45). Kierikinkankaan asuinpaikka sijaitsee suunnilleen samalla korkeudella kuin Kierikin sorakuoppa. Vas-taavanlaisia, tietyn määrän asuinkuoppia sisältäviä ryhmiä on kartoitettu mm. Tervolan Törmävaaralta. Voidaan olettaa, että tällaiset kodanpohjamuodostelmat ovat syntyneet tietyn yhteisön toistuvista käynneistä, jolloin valittiin uudet sijat asumuksil-le. Kierikin sorakuopan ja Kierikinkankaan asuinpaikat poikkeavat Törmävaaran tyypillisen kampakeramiikan aikaisista asuinpai-koista siinä, ettei Törmävaaralta ole löydetty keramiikkaa asuinkuopista vaan niiden yläpuoliselta terassilta.

Helsingissä 10.4.1995

Eeva-Liisa Schulz

KARTTALUETTELO

kartta	mittakaava	koko	sivu
Peruskarttaote	1:20 000	A4	16
Yleiskartta	1:500	A2	17
Pintavaaituskartta	1:100	A2	18
Pintavaaitukseen perustuva verkkoprojektio	1:100	A3	19
Tasokartat:			
kaivausalueen			
luoteisosa taso 1	1:50	A3	20
kaakkoisosa taso 1	1:50	A2	21
luoteisosa taso 2	1:50	A3	22
kaakkoisosa taso 2	1:50	A2	23
luoteisosa taso 3	1:50	A3	24
kaakkoisosa taso 3	1:50	A2	25
taso 4	1:50	A2	26
tasot 5 ja 6	1:50	A2	27
tasot 7 ja 8	1:50	A3	28
Profiilit			
SE-NW 998/980-1000, NE-SW 998-982/982, NE-SW 998-988/992, SW-NE 998-1002/1000	1:50	A2	29
Löytökartat:			
kaivausalueen			
luoteisosa taso 1	1:50	A3	30
kaakkoisosa taso 1	1:50	A2	31
luoteisosa taso 2	1:50	A3	32
kaakkoisosa taso 2	1:50	A2	33
luoteisosa taso 3	1:50	A3	34
kaakkoisosa taso 3	1:50	A2	35
tasot 4 - 8	1:50	A2	36

NEGATIIVILUETTELO

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 66915-16 Panoraama kaivausalueesta ennen paalutusta, kaakosta.
Niistä 66915 kuvataululla s. 39.
- 66917-20 Panoraama luoteesta. Kuvataulu s. 37.
- 66921-24 Panoraama lounaasta. Kuvataulu s. 38.
- 66925 Yleiskuva kuopannerivistä, luoteesta.
- 66926 Kaivausaluetta paalutettuna, luoteesta.
- 66927 Sama kaakosta. Kuvataulu s. 39.
- 66928 Sama lännestä, suuresta kuopanteesta.
- 66929 Koeojaa paalutettuna hiekkakuopan reunalle ruudusta
998/980 alkaen, taustalla ruutuja 998/986-998 kaivetaan
1. tasoon, kaakosta. Kuvataulu s. 39.
- 66930 Ruutuja 998/988-998 kaivetaan 1. tasoon, idästä.
- 66931 Ruutuja 998/988-998 kaivetaan 1. tasoon, ruudut
1000/992-998 tasossa 1, pohjoisesta. Kuvataulu s. 40.
- 66932 Kiveys ruudussa 998/994, taso 2, koillisesta.
- 66933 Sama kaakosta. Kuvataulu s. 40.
- 66934 Linjat 998-988/992 ja 998-988/994 asuinkuopan läpi paa-
lutettuina, koillisesta. Kuvataulu s. 40.
- 66935 A. Siiriäisen koeoja etelästä.
- 66936 Kuten 66934, luoteesta.
- 66937 Ruudut 988-996/992 taso 1, koillisesta
- 66938 Sama lounaasta. Kuvataulu s. 40.
- 66939 Ruutu 988/992 taso 1, pohjoisesta.
- 66940 Ruutuja 988-996/982 kaivetaan 1. tasoon, koillisesta.
Kuvataulu s. 41.
- 66941 Liesi ruudussa 990/992 taso 2, pohjoisesta. Kuvataulu
s. 41.
- 66942 Kiveys ruudussa 988/992 taso 2, pohjoisesta. Kuvataulu
s. 41.
- 66943 Ruudut 982-986/982 paalutettuina, etelälounaasta.
- 66944-45 Panoraama ruuduista 990-996/984-990 paalutettuina, län-
nestä. Kuvataulu s. 42.
- 66946 Kiveys ruudussa 982/982 taso 2, luoteesta.
- 66947 Saviastianpaloja ruudussa 994/988 taso 2, koillisesta.
- 66948-49 Saviastianpaloja ruuduissa 994/988-990 taso 2, niistä
66949 kuvataululla s. 42.
- 66950-51 Kiintopiste 2. Kuvataulu s. 39.

- 66952-60 Kaivausaluetta peitettyinä. Niistä 66953, -54, -56 ja -59 kuvataululla s. 43.
- 66961 Kolme kaivajaa.

DIAPOSITIIVILUETTELO

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 11623 Kiintopiste 2.
- 11624 Yleiskuva, kaivausalue takavasemmalla.
- 11625 Yleiskuva, hiekkakuopan reunaa päälinjan kohdalta, kaakosta.
- 11626 Koeojaa paalutettuna hiekkakuopan reunalle ruudusta 998/980 alkaen, taustalla ruutuja 998/986-998 kaivetaan 1. tasoon, kaakosta.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 11627 Ruudut 998/978-986 taso 1, punaiseksi värjäytynyttä maata asuinkuopan reunalla, luoteesta.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 11628 H.-P. Schulz puhdistaa profiilia 998/982-986, pohjoisesta.
- 11629 H.-P. Schulz piirtää samaa profiilia, pohjoisesta.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 11630 Profiili 998/992-994 koillisesta.
- 11631 Profiili 998/984-986 koillisesta.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 11632 A. Siiriäisen koeoja, etelästä.
- 11633 Ruudut 998-1000/992-998 paalutettuina, pohjoisesta.
- 11634 Ruutuja 998/988-998 kaivetaan 1. tasoon, ruudut 1000/992-998 tasossa 1, pohjoisesta.
- 11635 Kiveys ruudussa 998/994 taso 2, kaakosta.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 11636 Profiili 998-1002/1000 kaakosta.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 11637 Linjat 988-998/992 ja 988-998/994 asuinkuopan läpi paalutettuina, koillisesta.
- 11638 Sama lounaasta.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 11639 Ruudut 988-996/992 taso 1, koillisesta.
- 11640 Kiveys ruudussa 994/992 taso 1, luoteesta.
- 11641 Liesi ruudussa 990/992 taso 1, luoteesta.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 11642 Sama 2. tasossa, pohjoisesta.
- 11643 Ruudut 988-996/992 taso 1, lounaasta.
- 11644 Ruutu 988/992 taso 1, luoteesta.
- 11645 Sama 2. tasossa, pohjoisesta.
- 11646 Linja 982-988/982 paalutettuna, etelästä.
- 11647 Kiveys ruudussa 982/982 taso 2, pohjoisesta.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 11648 Ruudut 994-996/982 taso 4, punamultakeskittymä ruudussa 996/982 erottuu heikosti, lounaasta.
- 11649 Sama puoli tasoa syvemällä, lounaasta.
- 11650 Profiili 996-992/982 asuinkuopan poikki, luoteesta.
- 11651 Profiili 996-994/982 luoteesta.
- 11652 Profiili 994-992/982 luoteesta.
- 11653 Työkuva, pohjoisesta.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

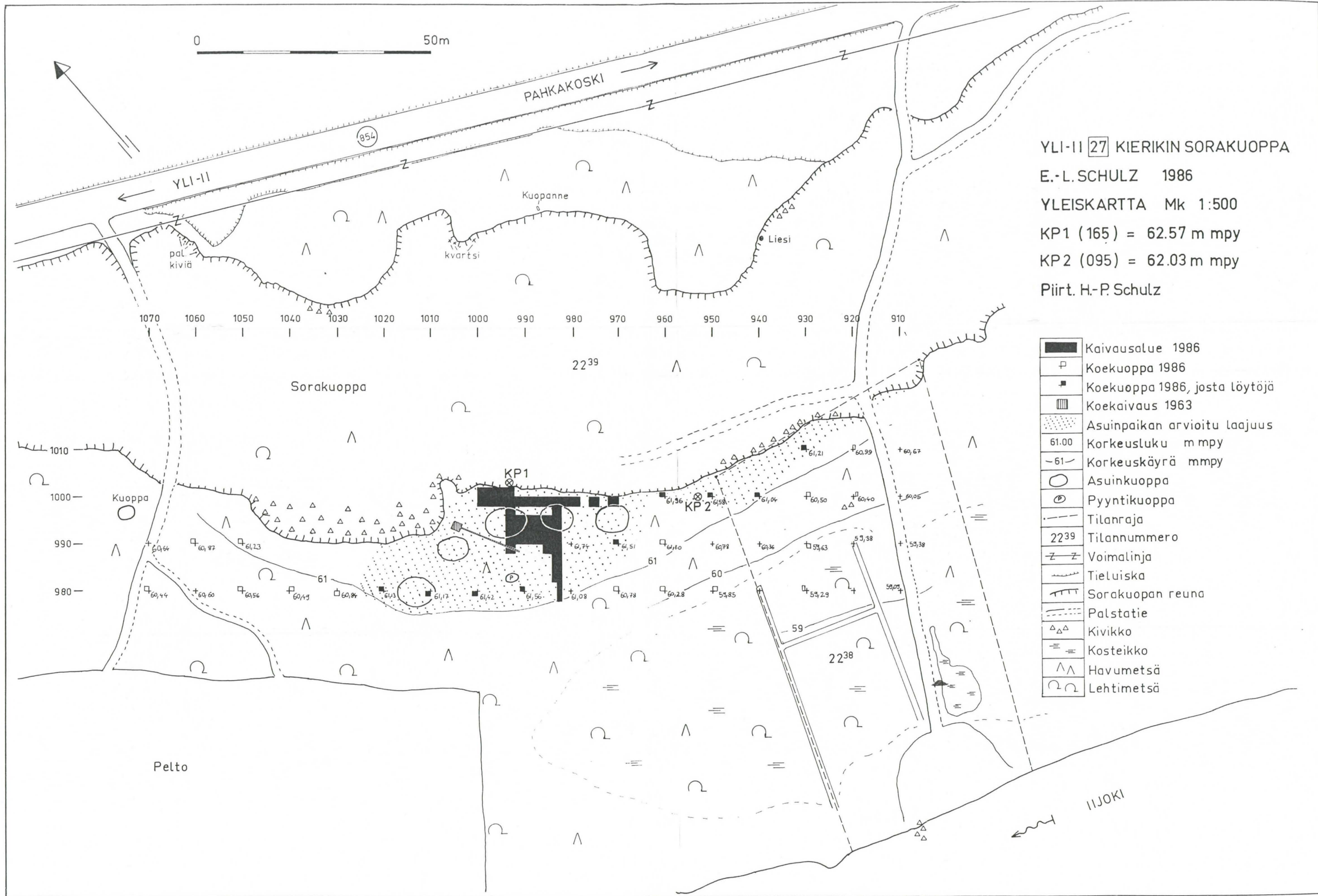
- 11654 Ruudut 990-996/984-990 paalutettuina, lännestä.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 11655 Työkuva, etelästä.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 11656 Saviastianpaloja ruuduissa 994/988-990 taso 2, koillisesta.
- 11657 Samaa lähempää.
- 11658 Saviastianpaloja ruuduissa 990-992/990 taso 2, luoteesta.
- 11659 Saviastianpaloja ruuduissa 994/988-990 taso 2, enemmän esille kaivettuna, koillisesta.
- 11660 Samaa lähempää.
- 11661 Samaa lähempää.
- 11662 Kaivausaluetta peitetään.
- 11663 Kaivausaluetta peitetään, lännestä.
- 11664 Osa alueesta jo peitetty, lännestä.
- 11665 Kaivausalue peitettynä, lounaasta.
- 11666 Päälinjan koeoja peitettynä, kaakosta.

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L. SCHULZ 1986
 YLEISKARTTA Mk 1:500
 KP1 (165) = 62.57 m mpy
 KP2 (095) = 62.03 m mpy
 Piirt. H.-P. Schulz

- Kaivausalue 1986
- Koekuoppa 1986
- Koekuoppa 1986, josta löytöjä
- Koekaivaus 1963
- Asuinpaikan arvioitu laajuus
- Korkeusluku mmpy
- Korkeuskäyrä mmpy
- Asuinhuopa
- Pyyntikuoppa
- Tilanraja
- Tilannumero
- Voimalinja
- Tieluiska
- Sorakuopan reuna
- Palstatie
- Kivikko
- Kosteikko
- Havumetsä
- Lehtimetsä

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

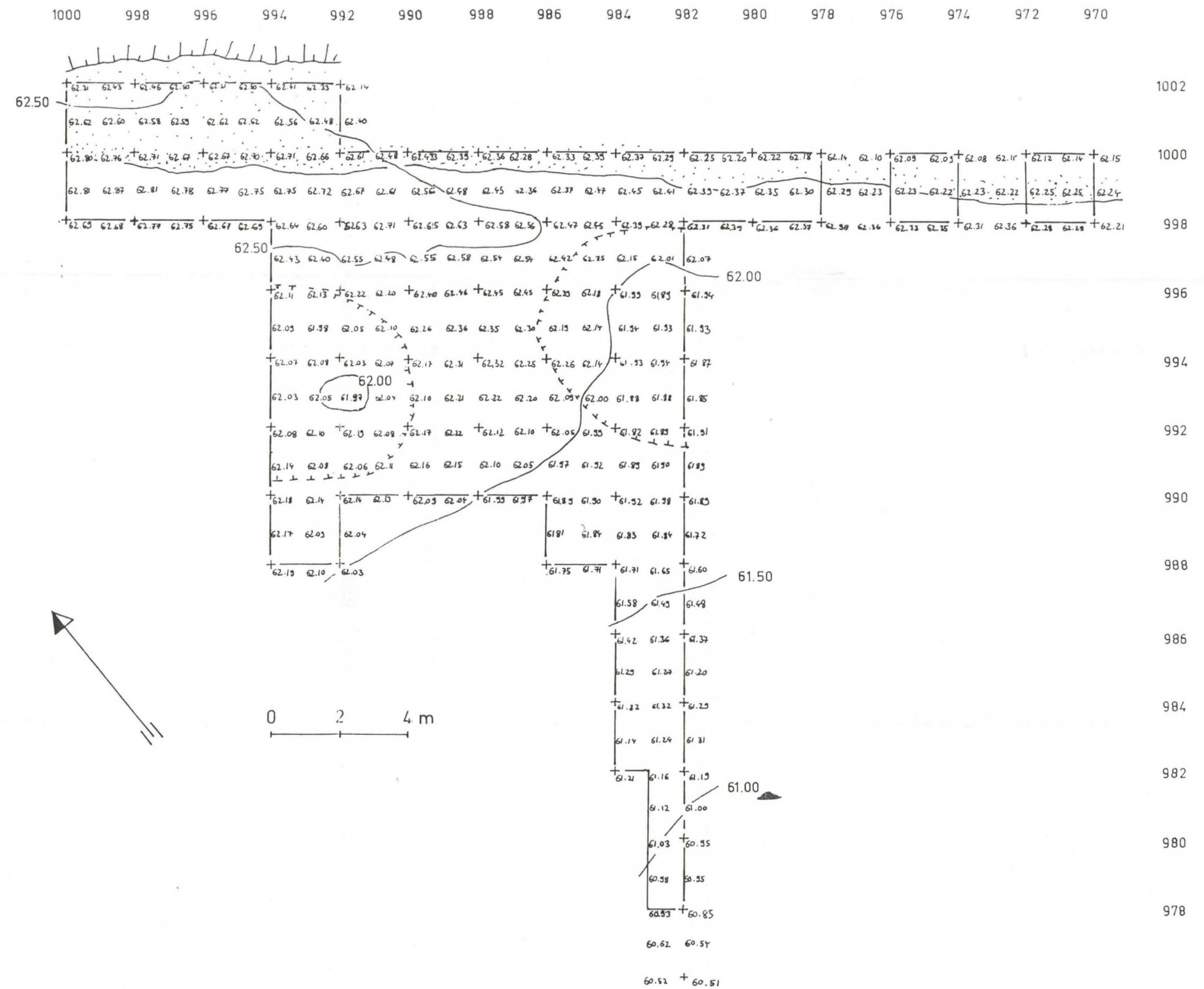
E.-L. SCHULZ 1986

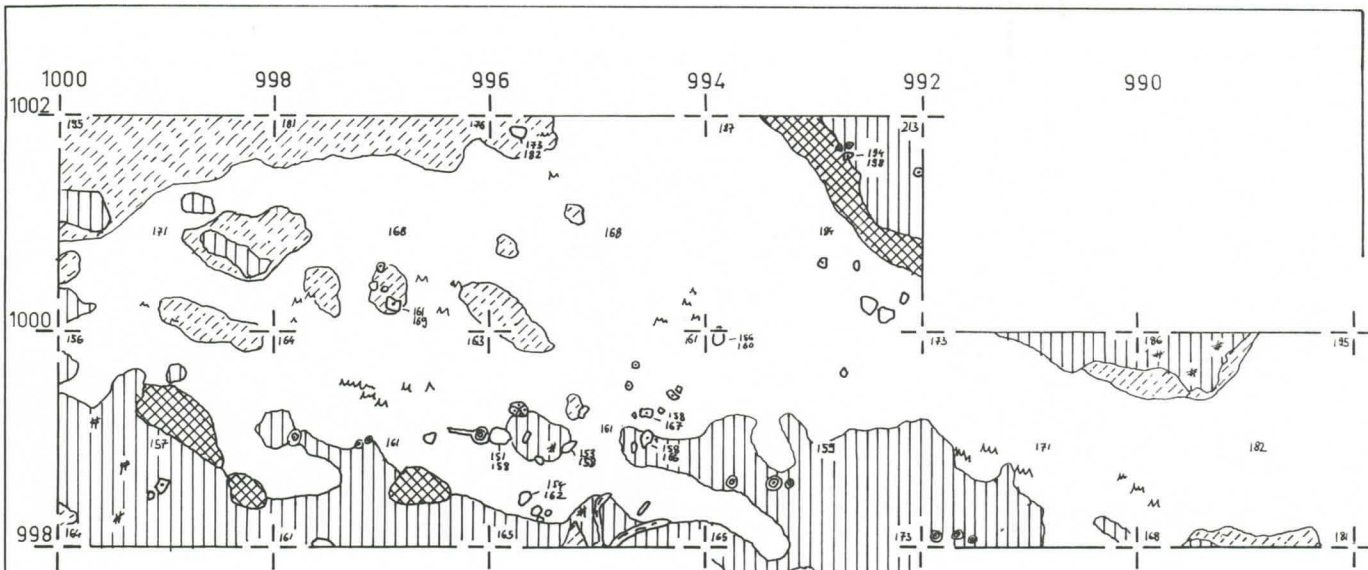
Pintavaaituskartta

mk 1:100, luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy

Piirt. H.-P. Schulz

- sorakuopan reuna
- turve- ja humuskerrokset puuttuvat
- asuinkuoppa
- 61.00 korkeuskäyrä

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

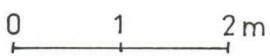
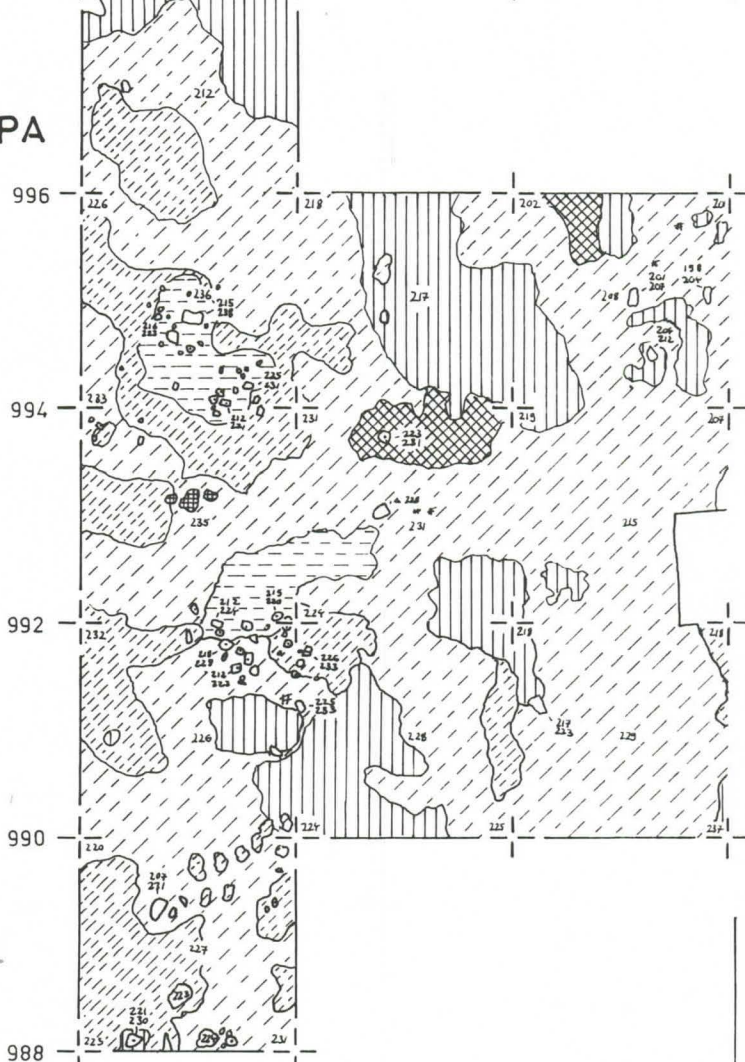
E.-L. SCHULZ 1986

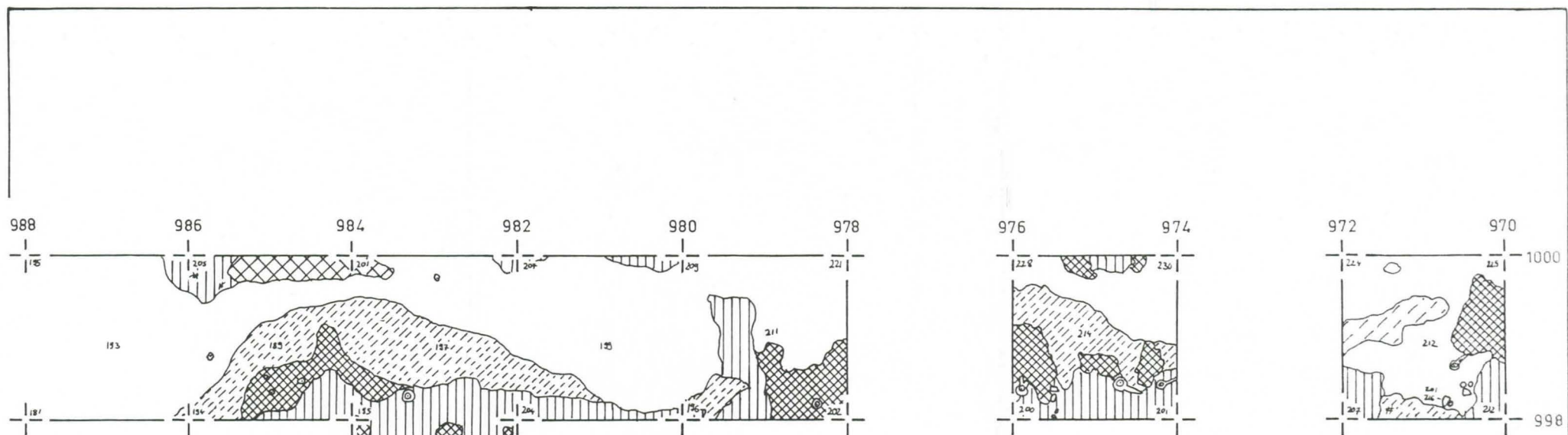
Kaivausalueen luoteisosa

Taso 1 mk 1:50 KP = 165

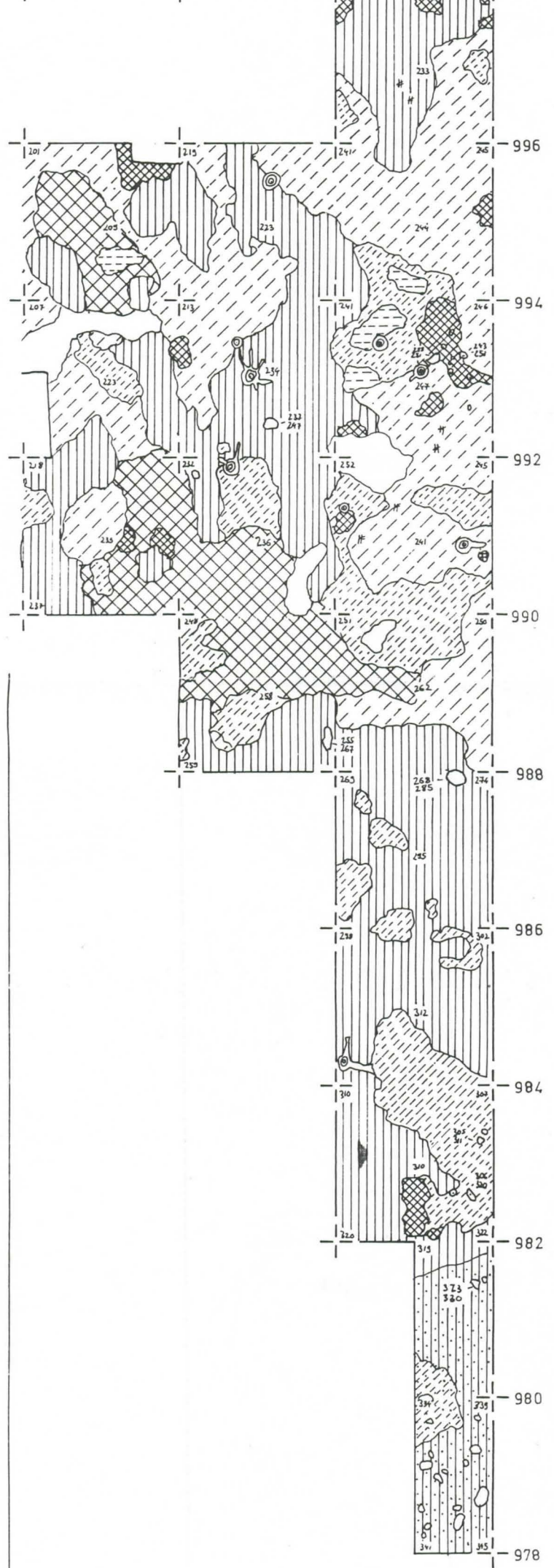
Piirt. H.-P. Schulz, B. Sohlström

- huuhtoutunut maa
- likainen huuhtoutunut maa
- likamaa
- keltainen likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- punamullan värjäämä hiekka
- puhdas hiekka
- ruostehiekka
- hiili ja noki
- palanut kivi
- kivi
- kanto, juuri

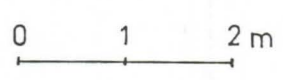

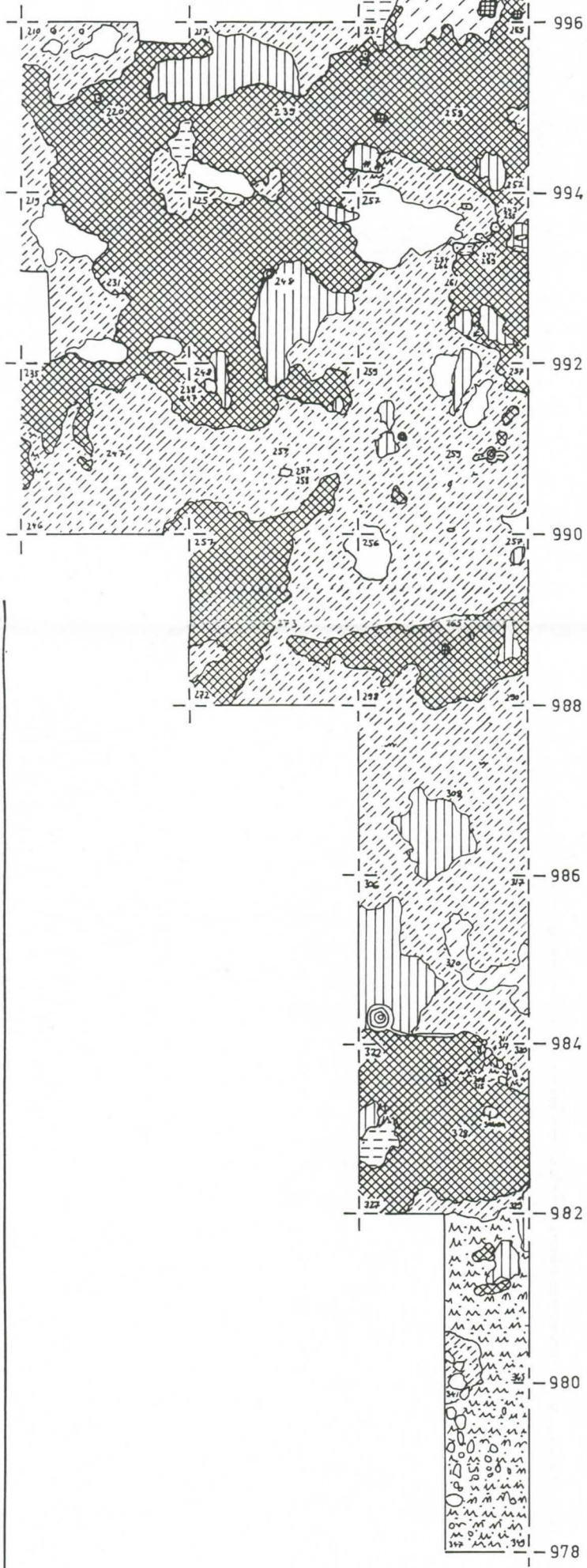
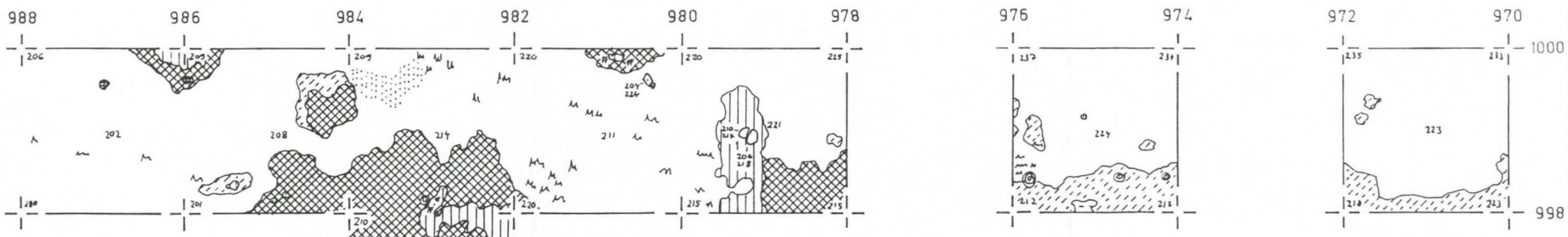

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L. SCHULZ 1986
 Kaivausalueen kaakkoisosa
 Taso 1 mk 1:50 KP=165
 Piirt. H.-P. Schulz , B. Sohlström

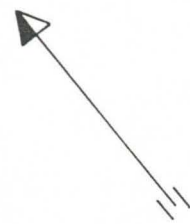
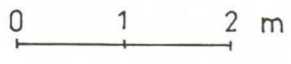
	turve ja huuhtoutunut maa
	likainen huuhtoutunut maa
	likamaa
	keltainen likamaa
	punaiseksi palanut hiekka
	punamullan värjäämä hiekka
	puhdas hiekka
	ruostehiekka
	karkea hiekka
	hiili ja noki
	palanut kivi
	kivi
	kanto, juuri

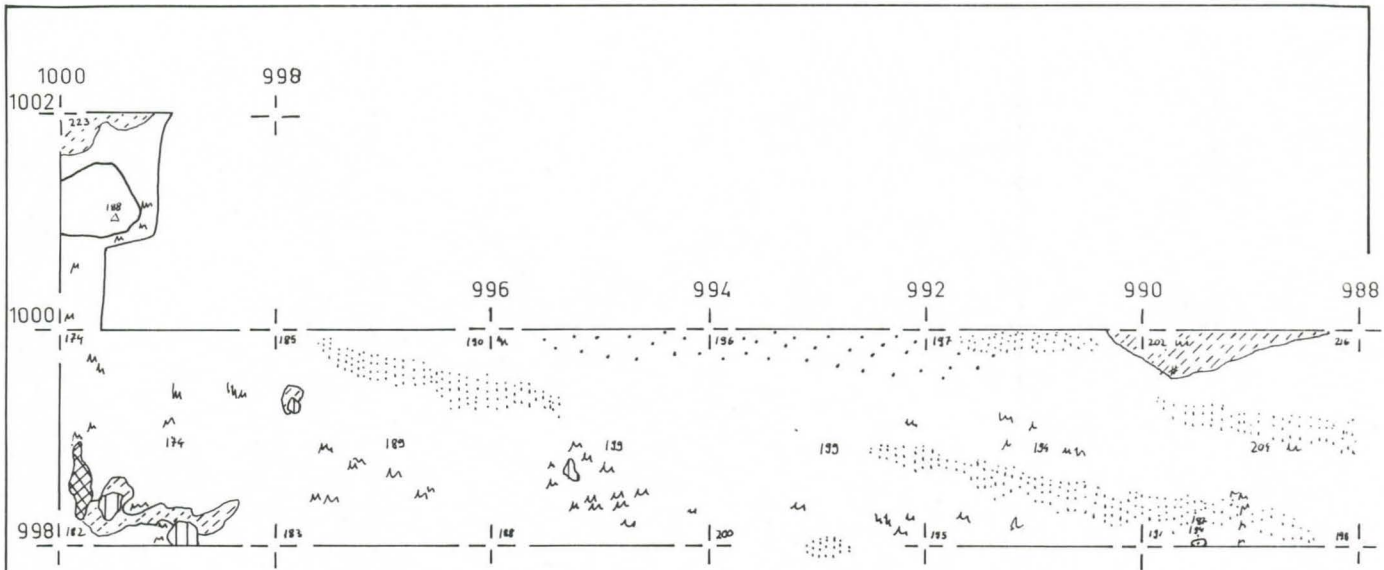

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L. SCHULZ 1986
 Kaivausalueen kaakkoisos
 Taso 2 mk 1:50 KP= 165
 Piirt. H.-P. Schulz, B. Sohlström

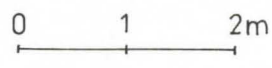
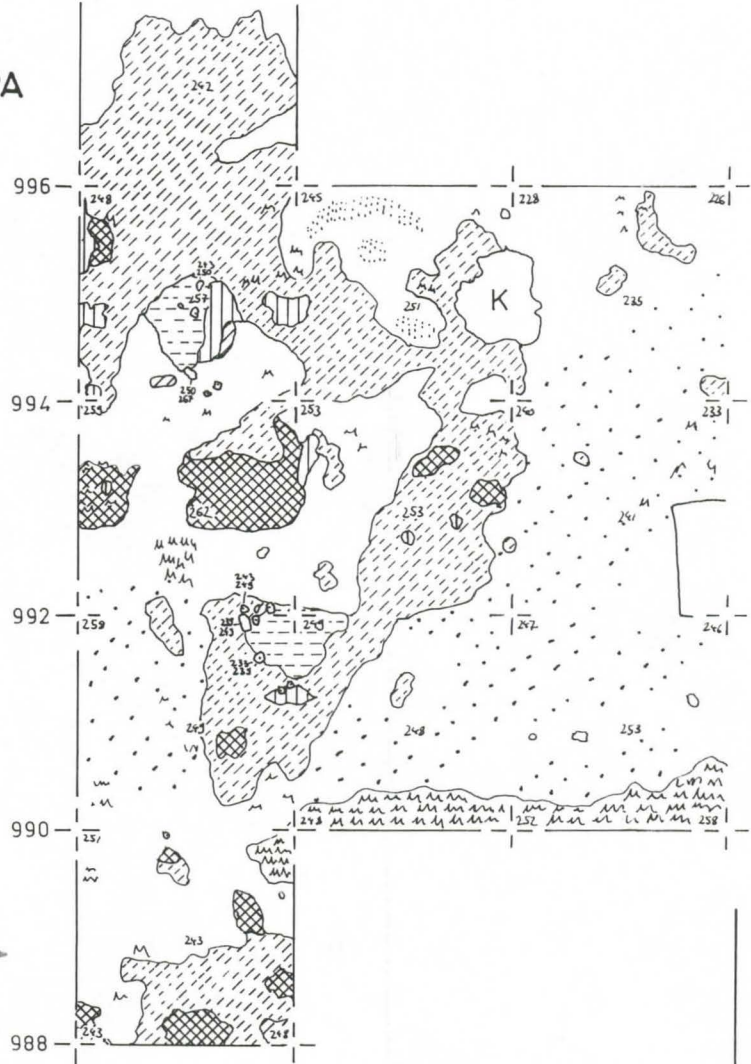
- huuhtoutunut maa
- likainen huuhtoutunut maa
- likamaa
- keltainen likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- punamullan värjäämä hiekka
- puhdas hiekka
- ruostehiekka
- mangaanihiekka
- karkea hiekka
- hiili ja noki
- palanut kivi
- kivi

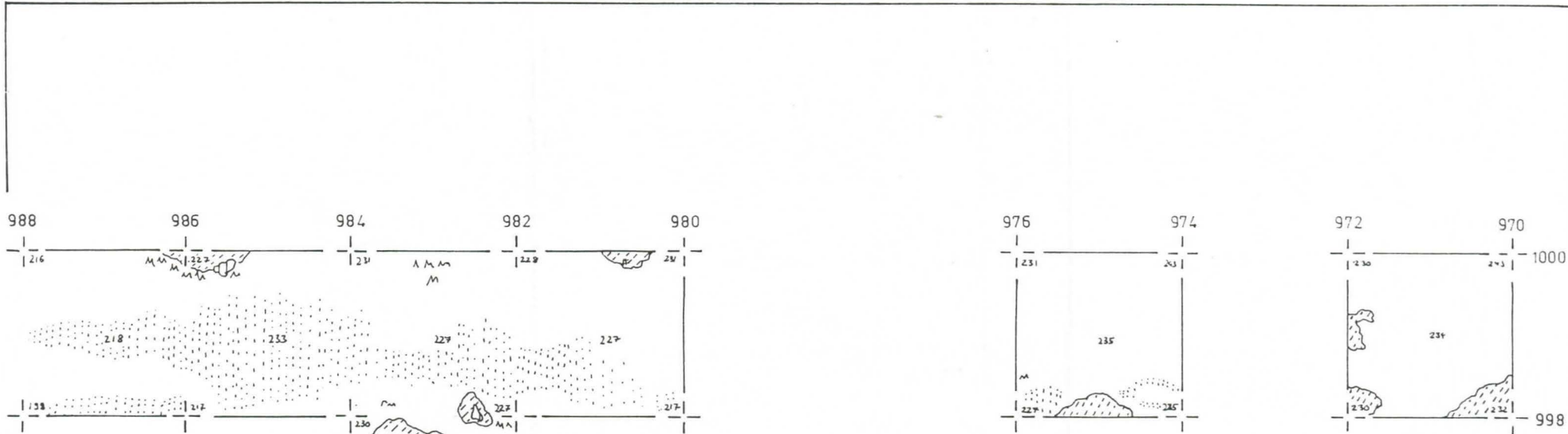

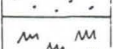
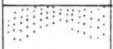

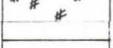
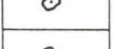

YLI-II **27** KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L.SCHULZ 1986
 Kaivausalueen luoteisosa
 Taso 3 mk 1:50 KP=165
 Piirt. H.-P. Schulz, B. Sohlström

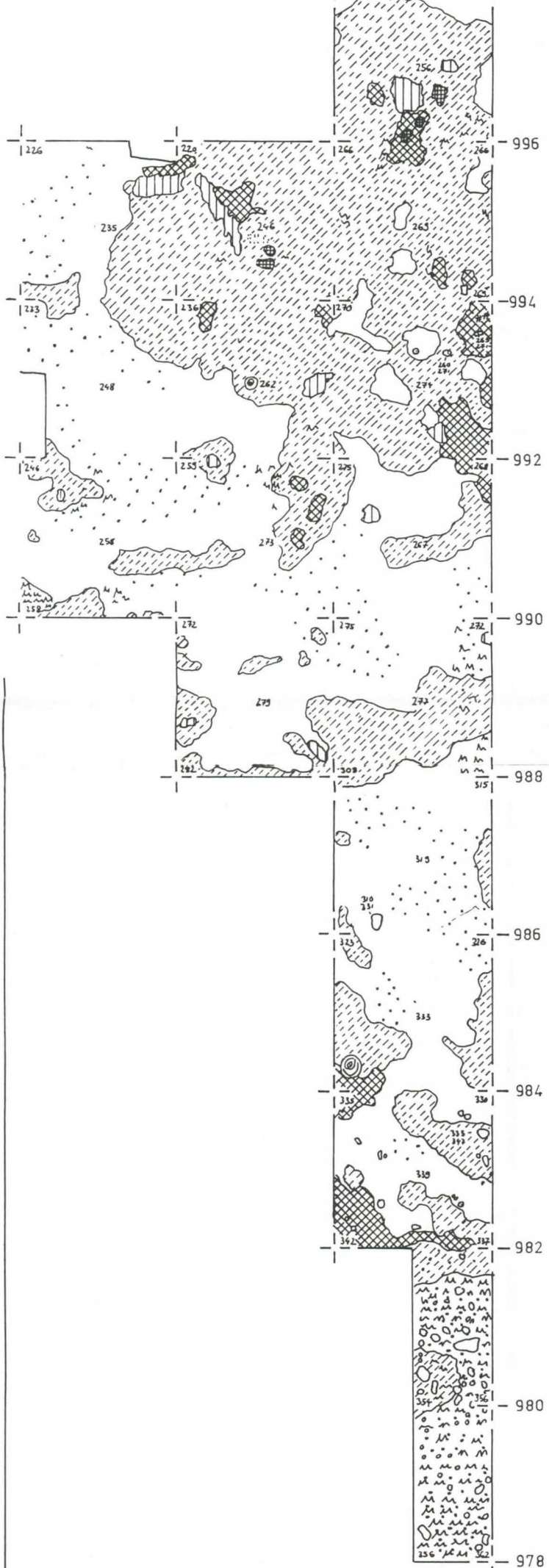
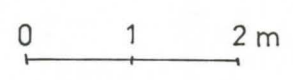
- huuhtoutunut maa
- likamaa
- keltainen likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- puhdas hiekka
- ruostehiekka
- mangaanihiekka
- karkea hiekka
- hiili ja noki
- palanut kivi
- kivi
- keramiikka

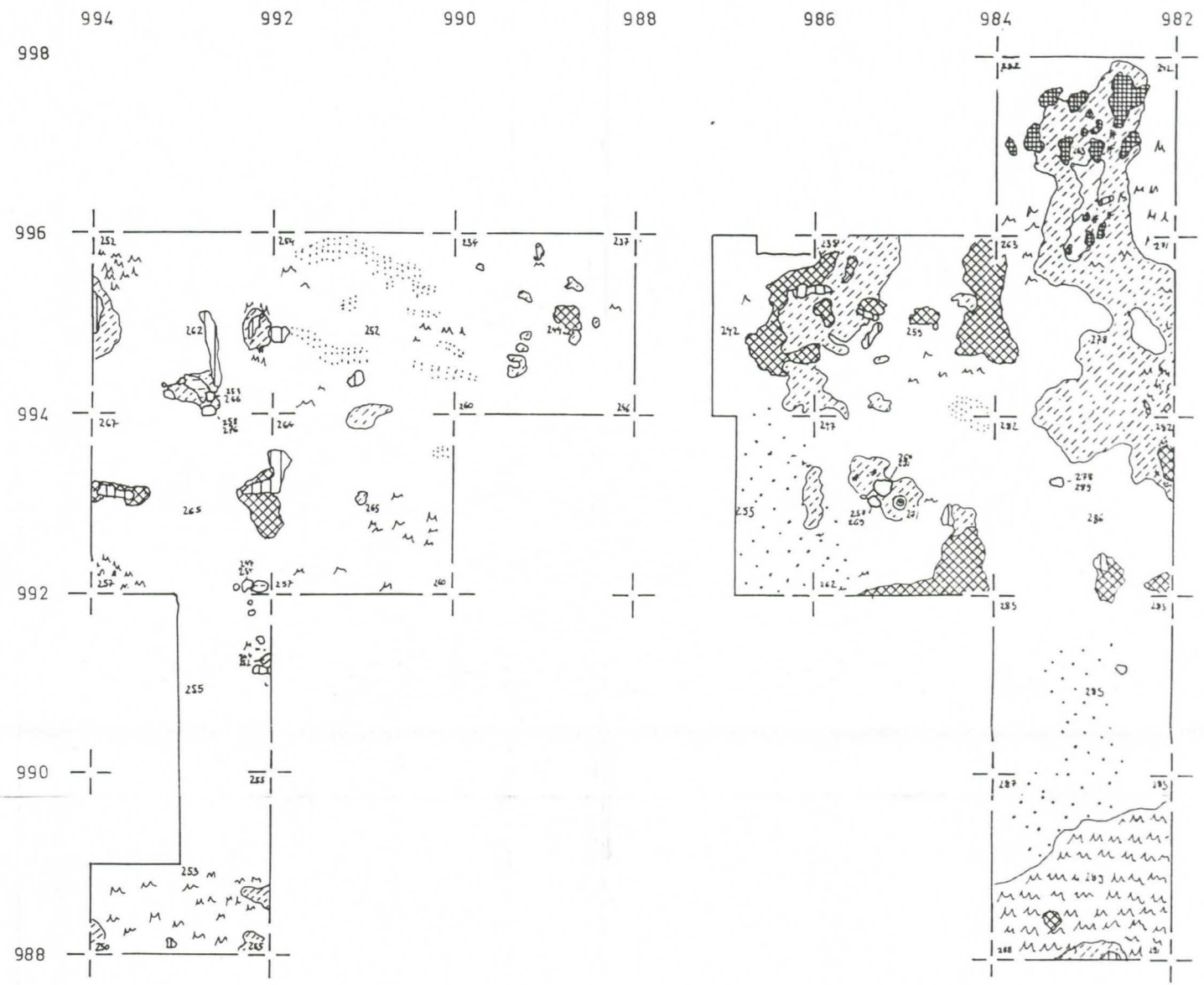
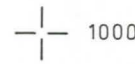
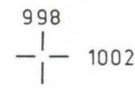
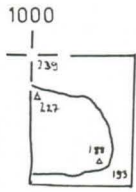

YLI-II **27** KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L. SCHULZ 1986
 Kaivausalueen kaakkoisosa
 Taso 3 mk 1:50 KP=165
 Piirt. H.-P. Schulz, B. Sohlström

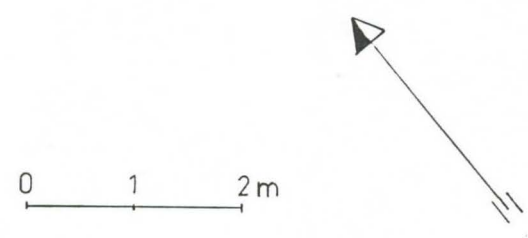
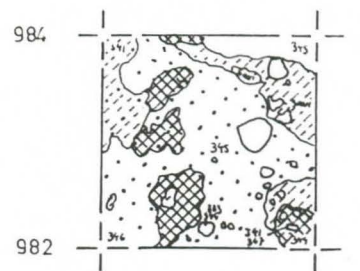
- huuhtoutunut maa
- likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- punamullan värjäämä hiekka
- karkea hiekka
- ruostehiekka
- mangaanihiekka
- puhdas hiekka
- hiili ja noki
- palanut kivi
- kivi

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L. SCHULZ 1986
 Taso 4 mk 1:50 KP = 165
 Piirt. H.-P. Schulz, B. Sohlström

	huuhtoutunut maa
	likainen huuhtoutunut maa
	likamaa
	keltainen likamaa
	punaiseksi palanut hiekka
	punamullan värjäämä hiekka
	puhdas hiekka
	ruostehiekka
	mangaanihiekka
	karkea hiekka
	hiili ja noki

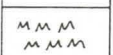
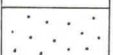
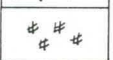

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

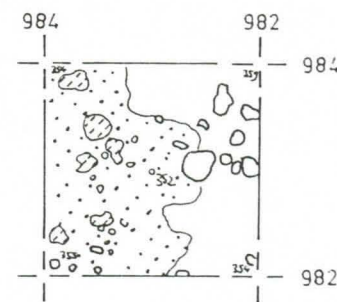
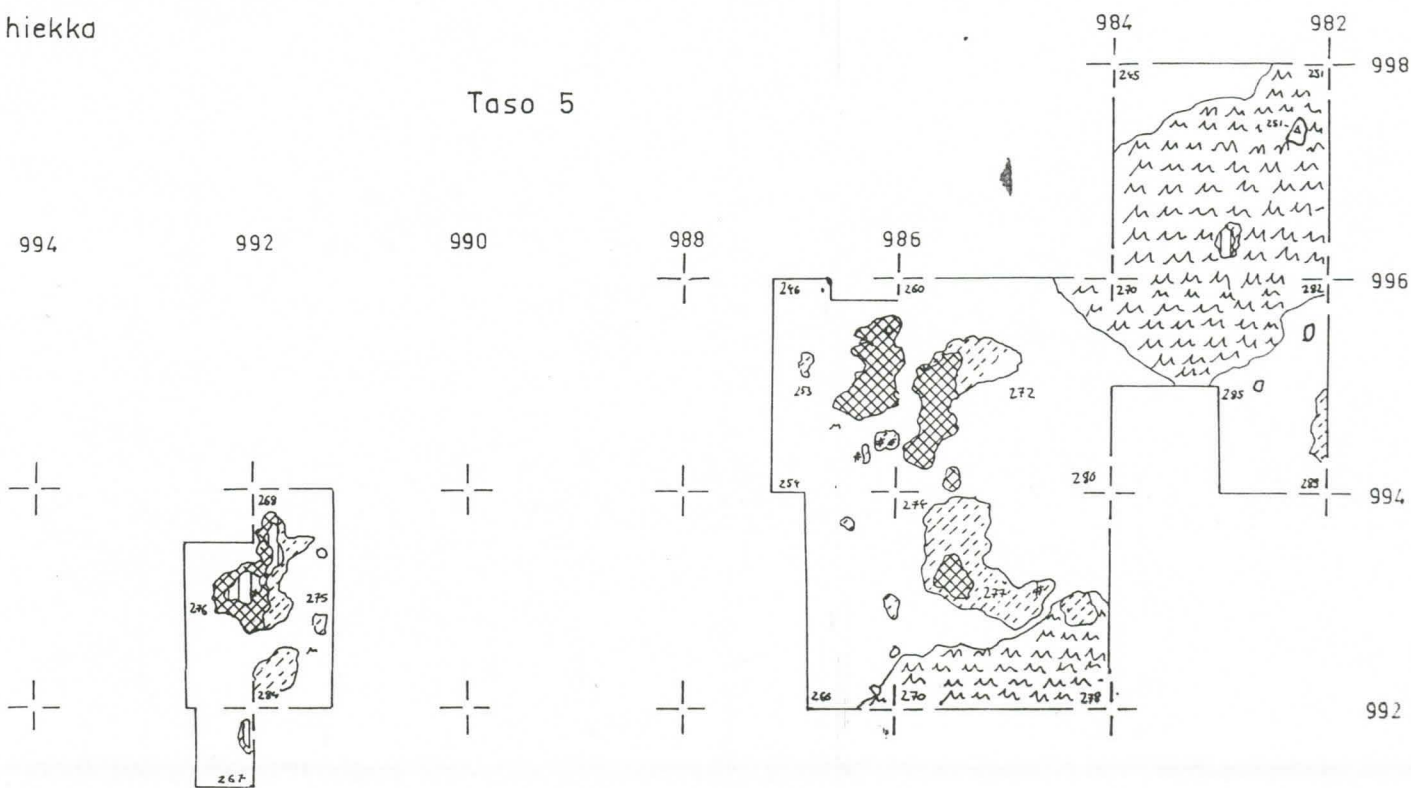
E.-L. SCHULZ 1986

Tasot 5 ja 6 mk 1:50 KP = 165

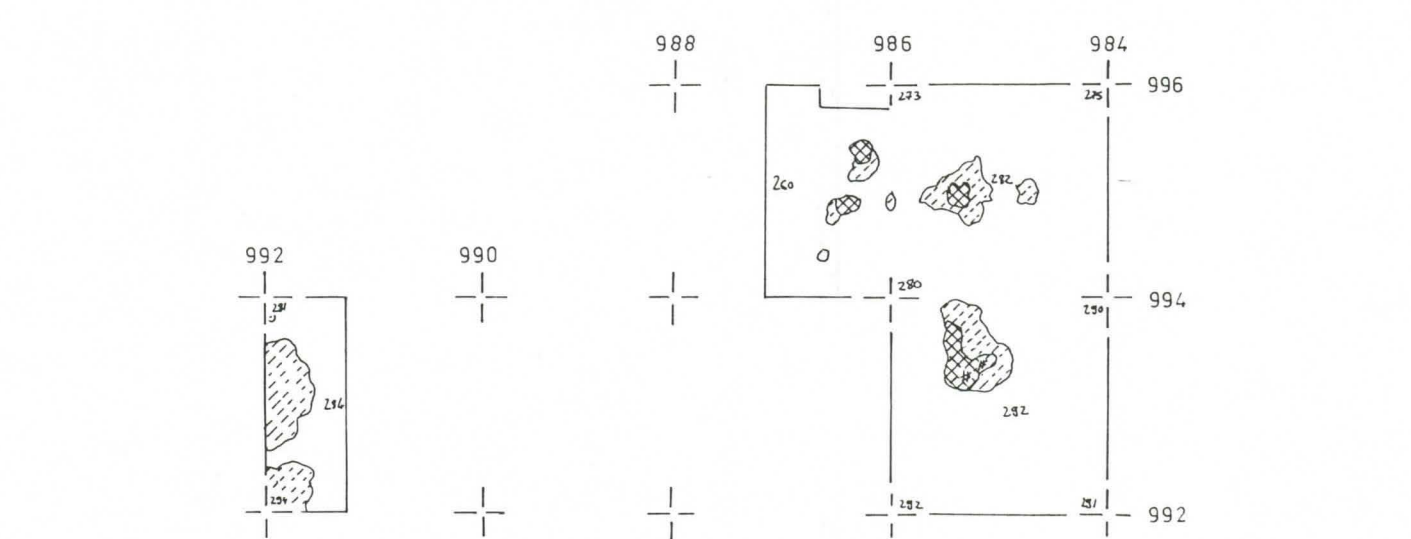
Piirt. H.-P. Schulz, B. Sohlström

- huuhtoutunut maa
- likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- puhdas hiekka
- ruostehiekka
- karkea hiekka
- hiili ja noki

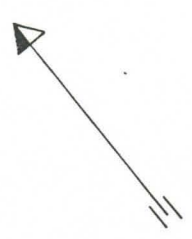
Taso 5

Taso 6

0 1 2 m

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

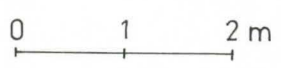
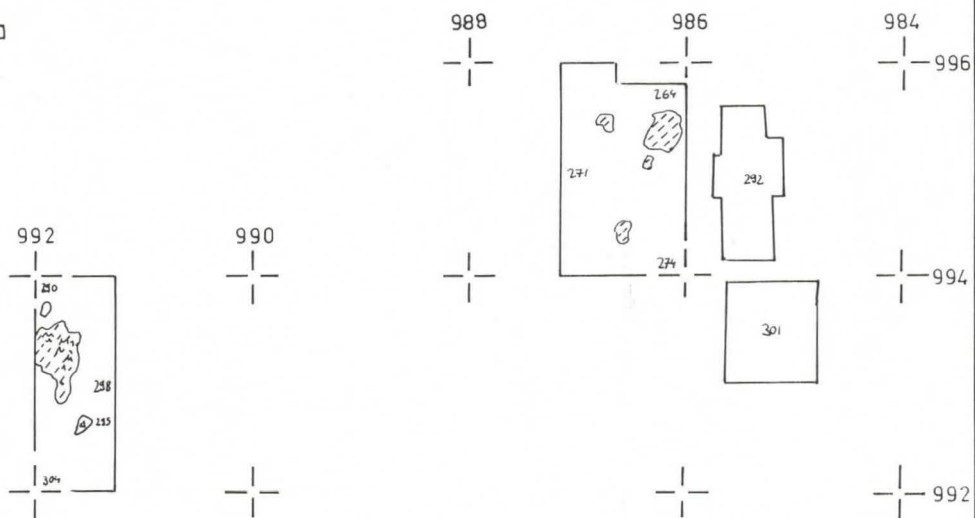
E.-L. SCHULZ 1986

Tasot 7 ja 8 mk 1:50 KP = 165

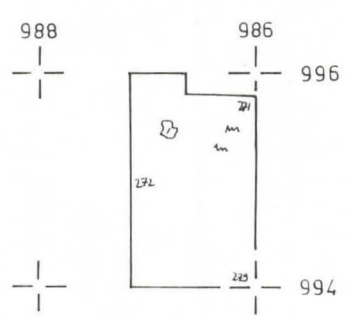
Piirt. B. Sohlström

Taso 7

Taso 8

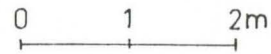
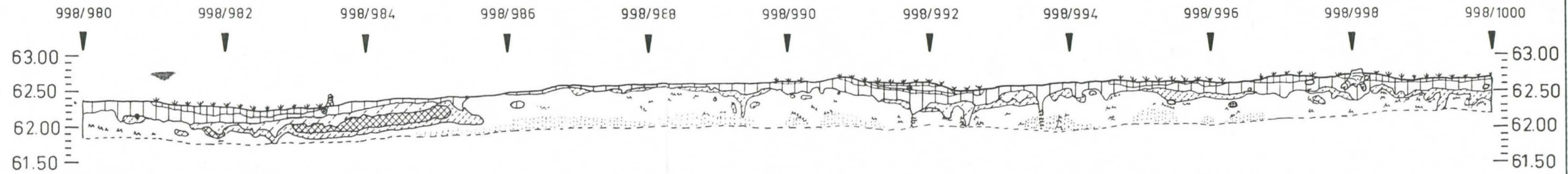
YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

E.-L.SCHULZ 1986

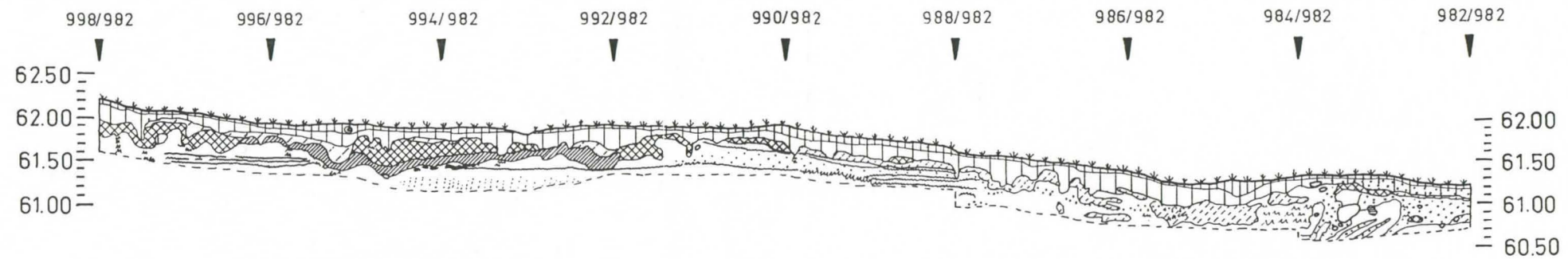
Profiilikartta mk 1:50

Piirt. H.-P. Schulz, B.Sohlström

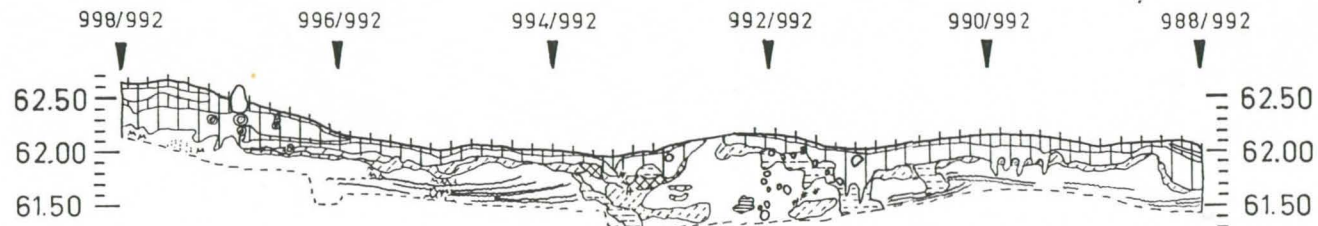
SE-NW Profiili 998/ 980-1000 koillisesta

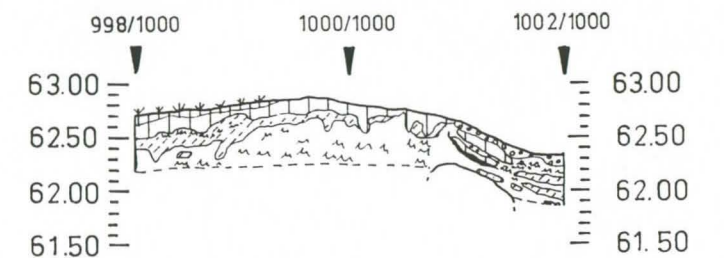
NE-SW Profiili 998-982/982 luoteesta

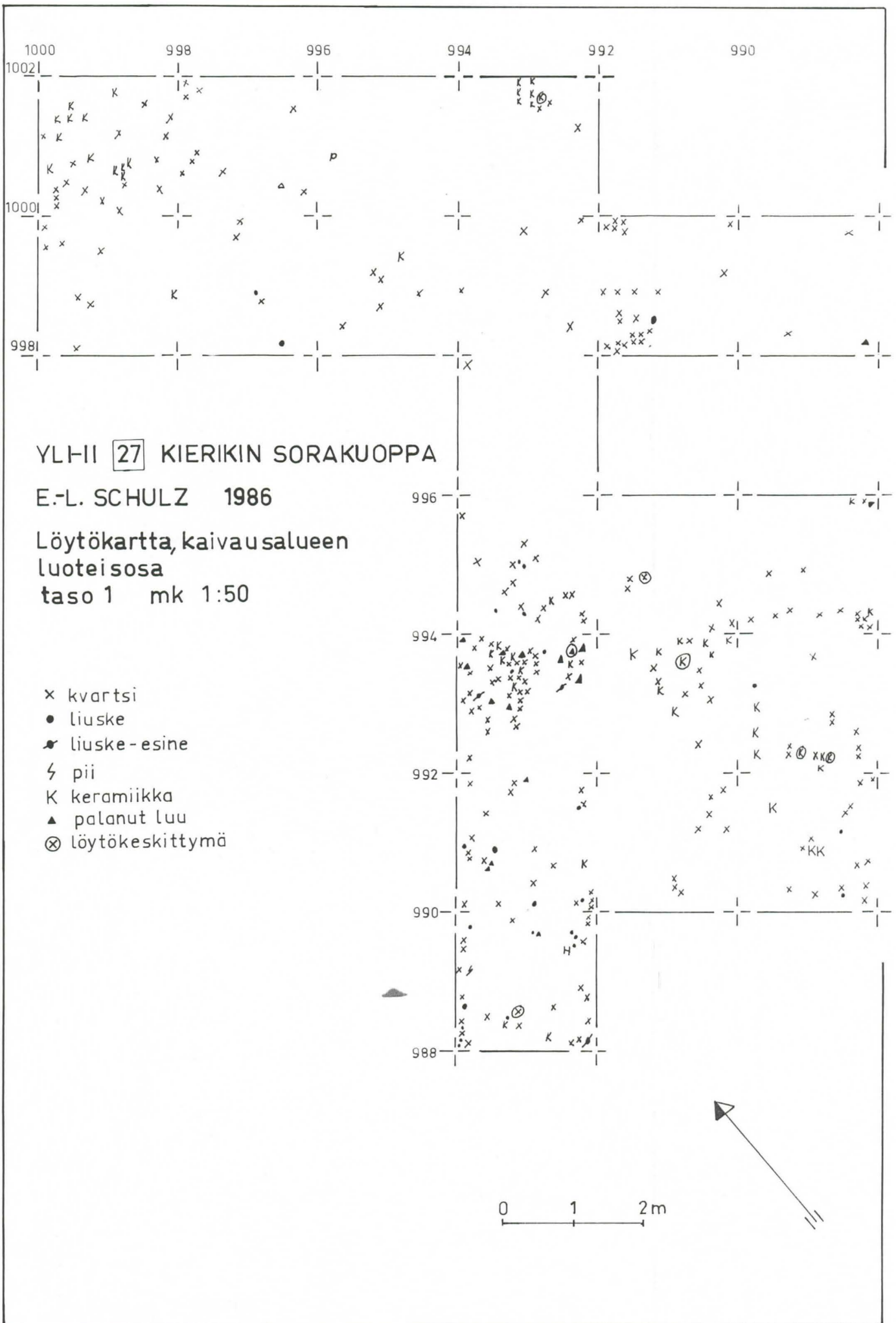
NE-SW Profiili 998-988/992 luoteesta

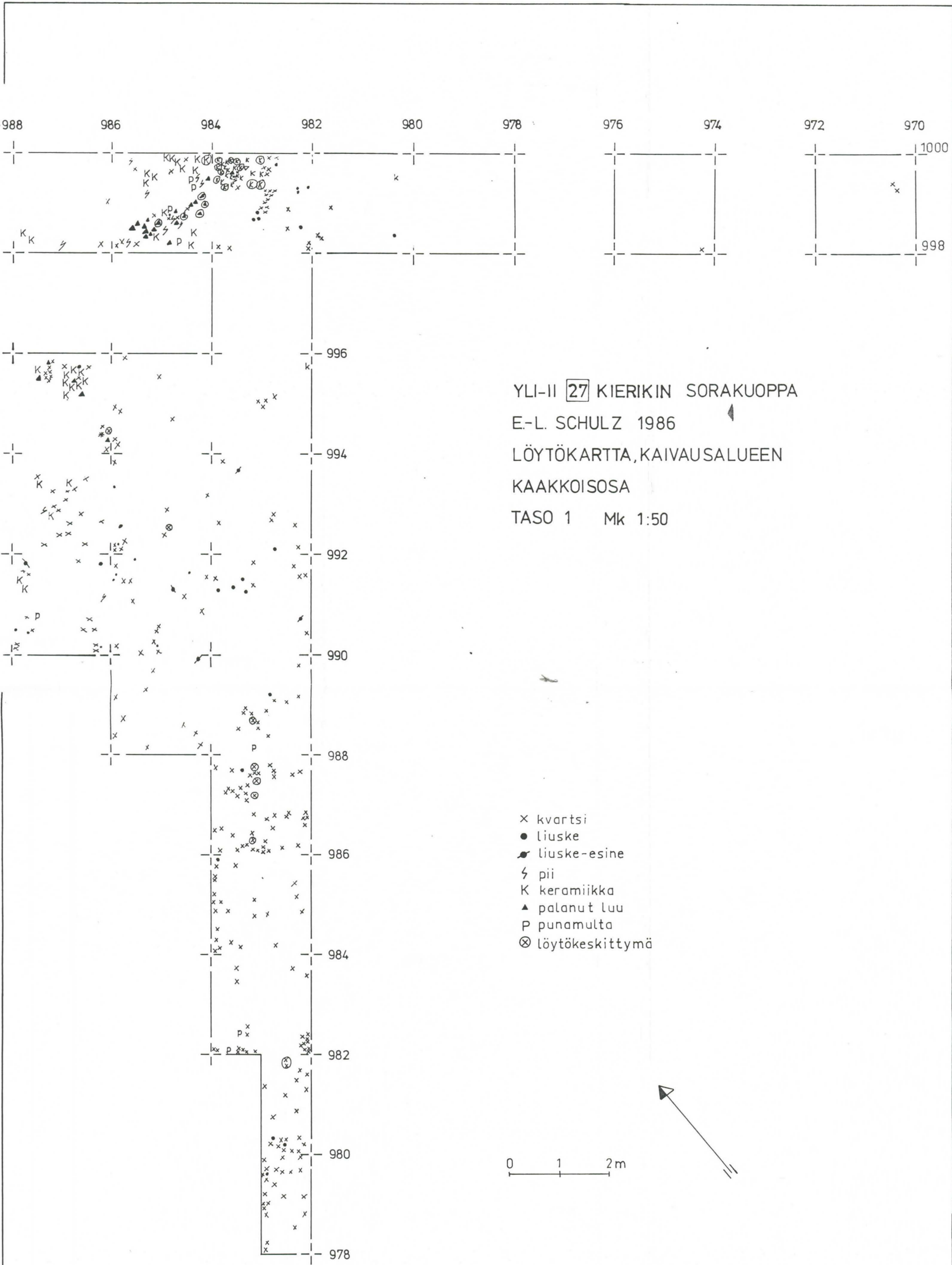

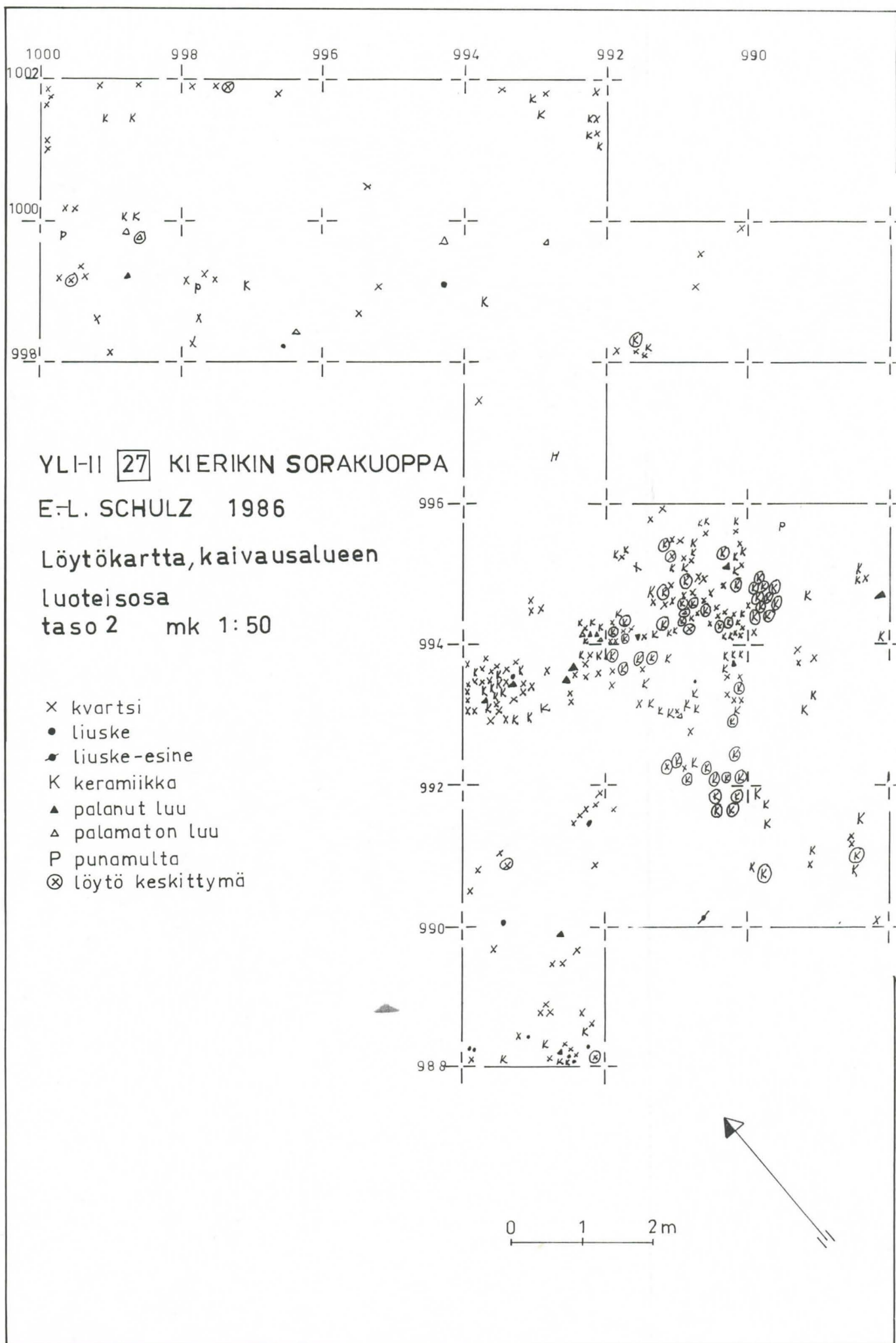
SW-NE Profiili 998-1002/1000 kaakosta

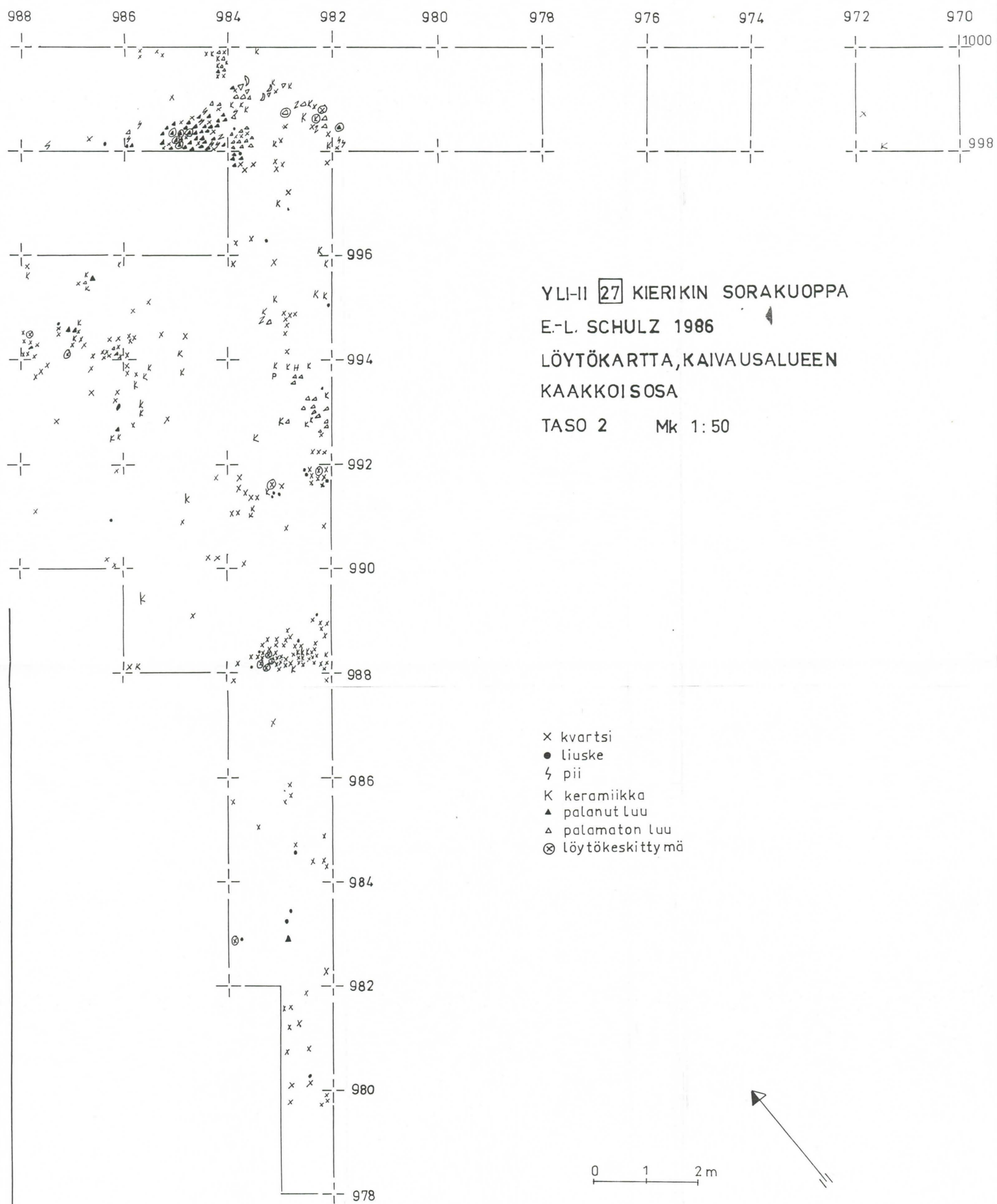

- turve ja huuhtoutunut maa
- likainen huuhtoutunut maa
- likamaa
- kostea likamaa
- keltainen likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- punamullan värjäämä hiekka
- puhdas hiekka
- savi
- ruostehiekka
- mangaanihiekka
- karkea hiekka
- sora
- hiili ja noki
- kivi
- kanto, juuri

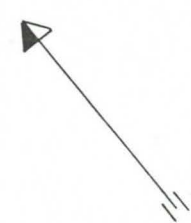

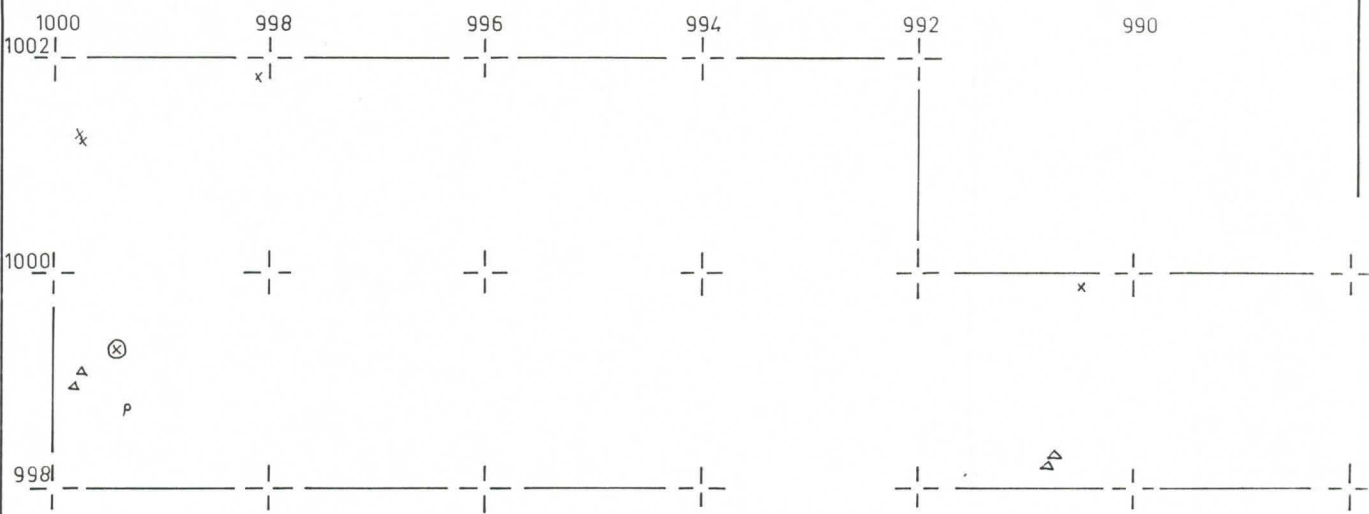

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA
 E.-L. SCHULZ 1986
 LÖYTÖKARTTA, KAIVAUSALUEEN
 KAAKKOISOSA
 TASO 2 Mk 1:50

- x kvartsi
- liuske
- ⚡ pii
- K keramiikka
- ▲ palanut luu
- △ palamaton luu
- ⊗ löytökeskittyä

0 1 2 m

YLI-II [27] KIERIKIN SORAKUOPPA

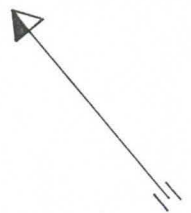
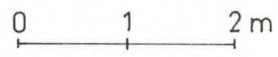
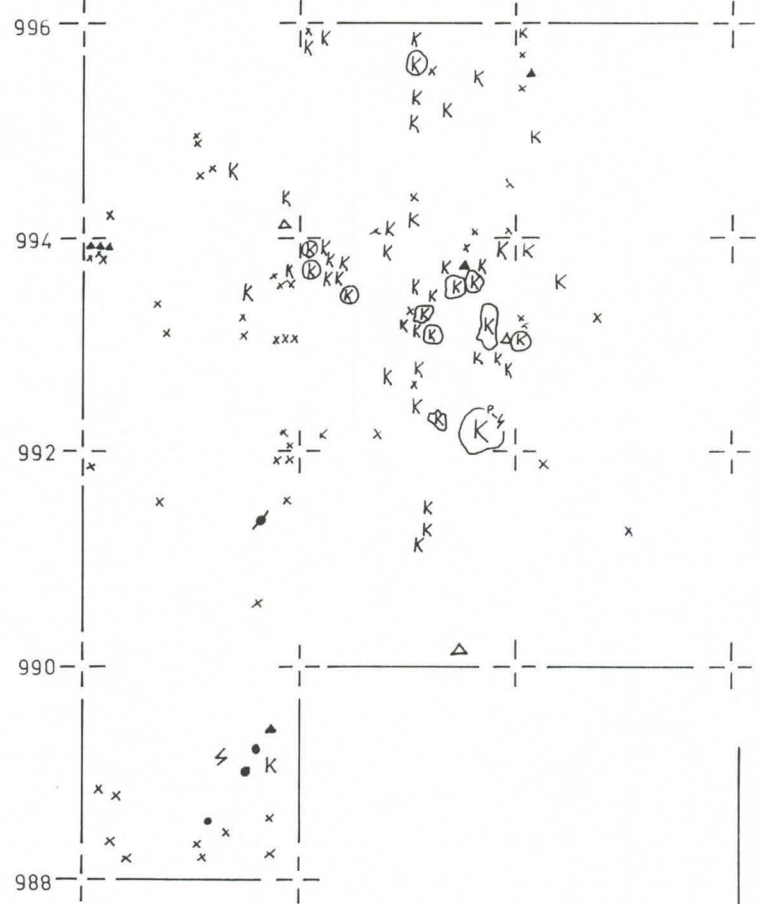
E.-L. SCHULZ 1986

Löytökartta mk 1:50

Kaivausalueen luoteisosa

Taso 3

- x kvartsi
- liuske
- ☛ liuske-esine
- ⚡ pii
- H hioin
- iskukivi
- K keramiikka
- ▲ palanut luu
- P punamulta
- ⊗ löytökeskitty mä

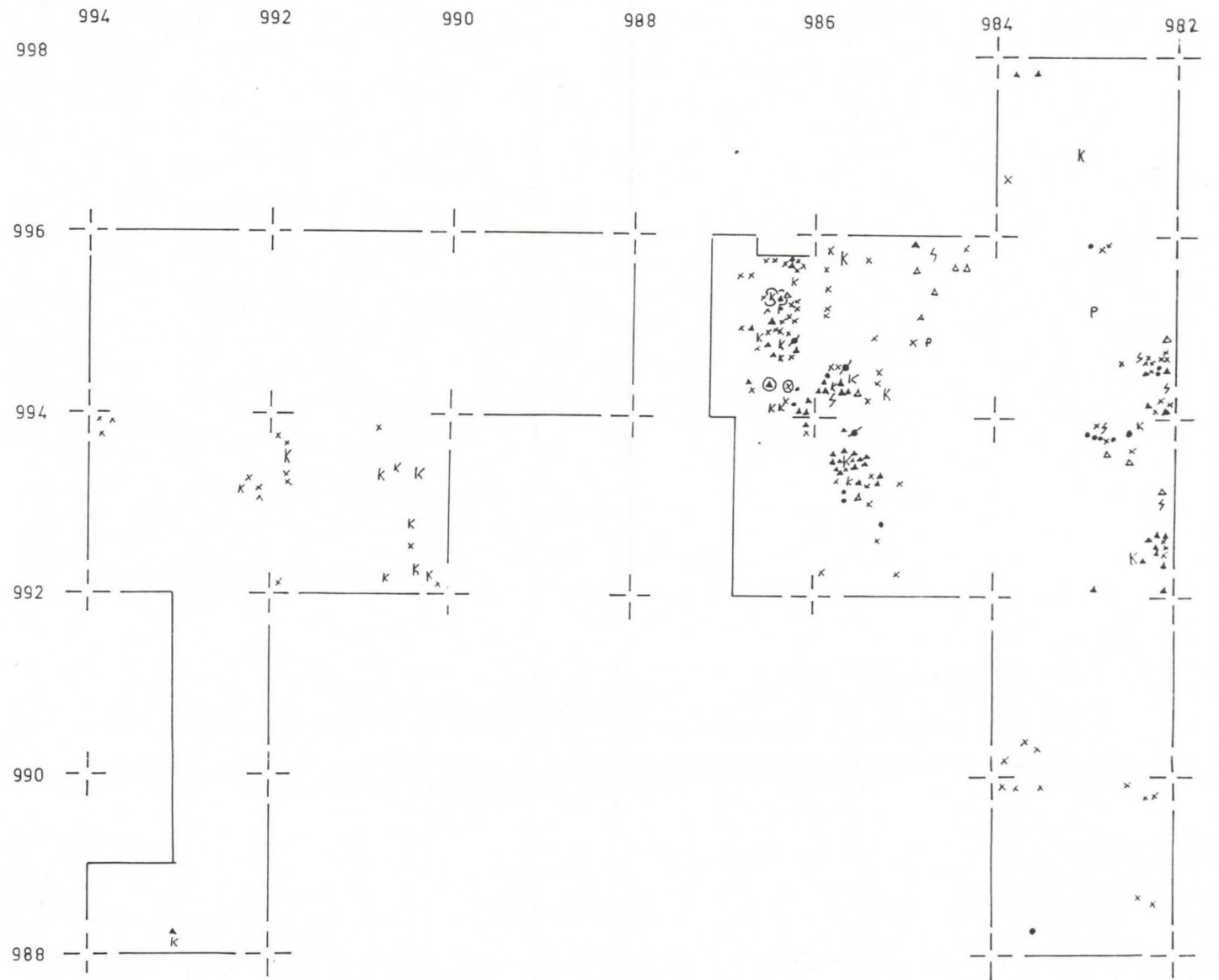

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

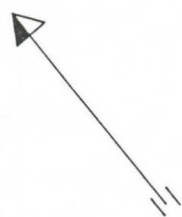
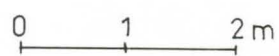
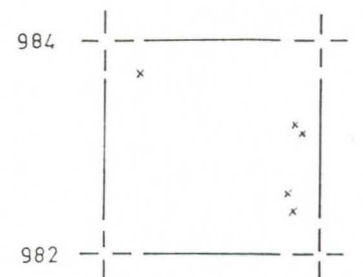
E.-L. SCHULZ 1986

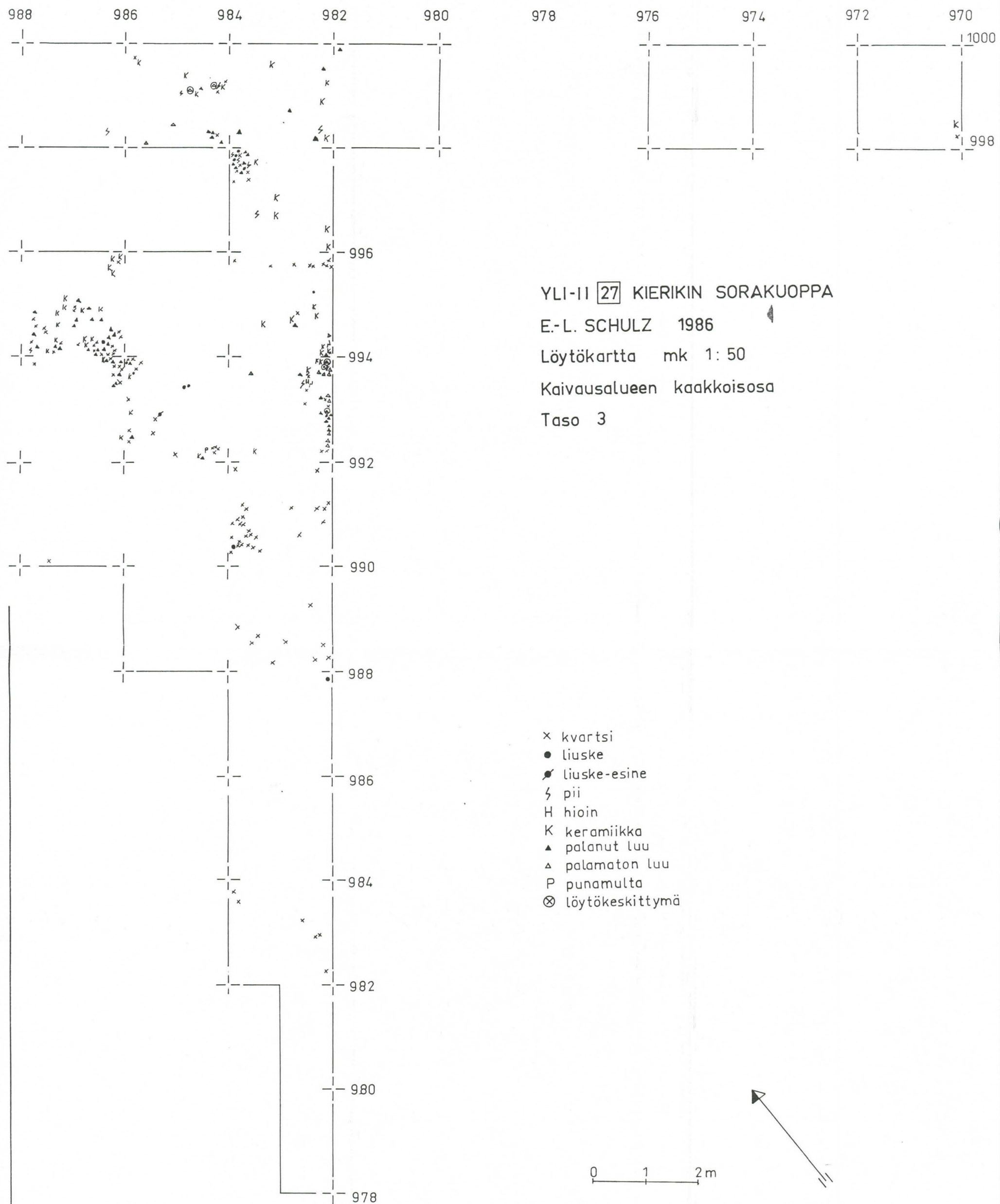
Löytökartta mk 1:50

Tasot 4-8

- x kvartsi
- liuske
- ▲ liuske-esine
- ⚡ pii
- K keramiikka
- ▲ palanut luu
- △ palamaton luu
- P punamulta
- ⊗ löytökeskittymä

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

66917 - 20

Panoraama kaivausalueesta ennen paalotusta. Kuvattu luoteesta.

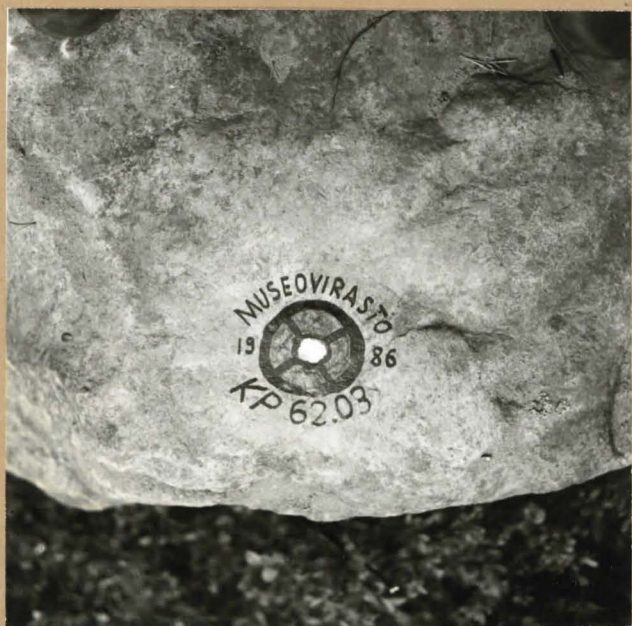
YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

66921-24

Paanoraama kaivausalueesta ennen paalutusta. Kuvattu lounaasta.

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

66950

Yli-I: 27, kiintopiste 2.

66915

Kaivausalue ennen paalutusta.
Kuvattu kaakosta.

66929

2 m:n koojia paalutettuna hiekkakuopan reunalle 998/980 alkaen, ruutuja 998/986 - 998/998 kaivetaan 1. tasoon, ruudut 1000/992 - 998 1. tasossa. Kuvattu kaakosta.

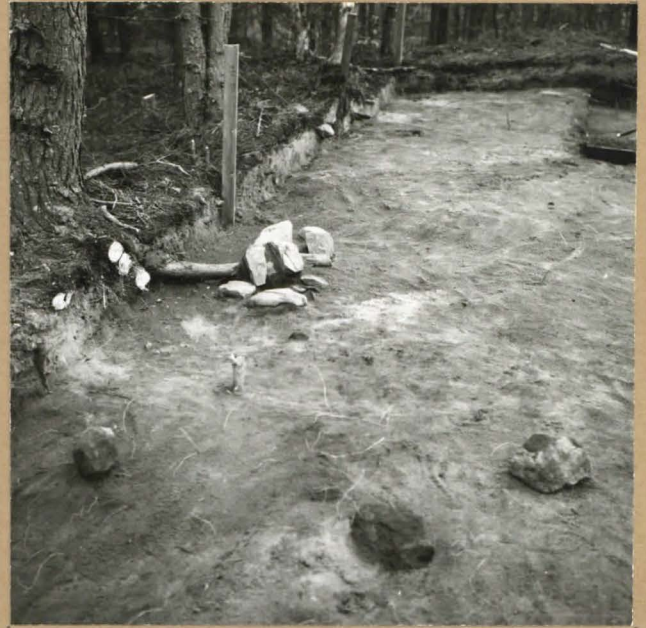
66927

Kaivausaluetta paalutettuna.
Kuvattu kaakosta.

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

66931
Ruutuja 998/988-998 kaivetaan
1. tasoon, ruudut 1000/992-998
1. tasossa. Kuvattu luoteesta.

66933
Kiveys ruudussa 998/994
2. tasossa. Kuvattu
kaakosta.

66934
Linja 998/992 - 998/994 -
988/992 - 988/994 asuin-
pan läpi paalutettuna.
Kuvattu koillisesta.

66938
Ruudut 988/992 - 996/992
1. tasossa. Kuvattu lännestä.

41
 YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

66941
 Liesi ruudussa 990/992
 2. tasossa. Kuvattu pohjoisesta.

66942
 Kiveys ruudussa 988/992
 2. tasossa. Kuvattu pohjoisesta.

66940
 Ruutuja 988/982 - 996/982 kai-
 vetaan 1. tasoon. Kuvattu koilli-
 sesta.

42
YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

Panoraama ruuduista 990 - 996/990 - 984 ⁶⁶⁹⁴⁴⁻⁴⁵ paalu -
tettuina. Kuvattu lännestä.

⁶⁶⁹⁴⁹
Saviastianpaloja ruuduissa
994/988 ja 994/990 2. tasossa.
Kuvattu idästä.

YLI-II 27 KIERIKIN SORAKUOPPA

66959
Kaivausalue peitettynä.

66956
Kaivausalue peitettynä.

66954
Kaivausalue peitettynä.

66953
Kaivausalue peitettynä.

HELSINGIN YLIOPISTON
RADIOHIILIAJOITUSLABORATORIO

Snellmaninkatu 5
00170 Helsinki 17
Puhelin: 90-1914436

Laap. 9. II. 88
TF

Helsingissä helmä kuun 6 pnä 1988

Museovirasto
Esihistorian toimisto

AJOITUSTULOKSIA

N:o	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (B.P.)
Hel-2452	Pudasjärvi 1, Varisnokka, näyte 1; 928/392	-26.4	4200 \pm 100
Hel-2472	Yli-Ii 27 Kierikin sorakuoppa näyte 1	-25.0	5180 \pm 140
Hel-2474	" " " näyte 2	-24.9	5050 \pm 130
Hel-2466	" " " näyte 3	-25.4	5130 \pm 130
Hel-2475	" " " näyte 4	-26.0	4890 \pm 120
Hel-2469	Tervola, Törmävaara, näyte 1076/3540/8-9	-25.8	4900 \pm 110
Hel-2470	Vantaa, Jokiniemi näyte 2	-24.8	760 \pm 90
Hel-2471	" " näyte 1	-25.2	560 \pm 120

Tulos on ilmoitettu vuosina vuodesta 1950 (AD) lukien ja perustuu ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Epätarkkuuteen, $\pm 1\sigma$, sisältyvät näytteen mittauksesta ja tarpeellisista vertailumittauksista aiheutuvat statistiset virheet.

Högne Jungner

YLI-II 28 KIERIKINKANGAS

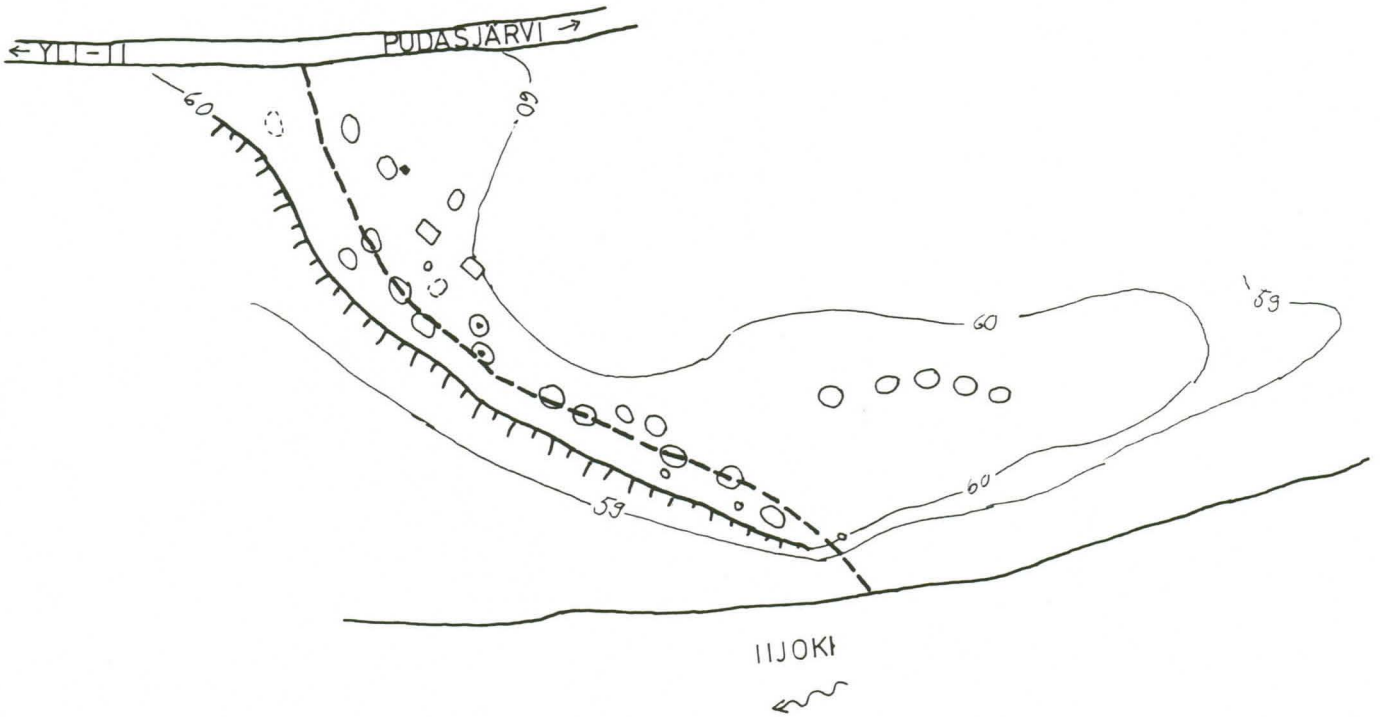
tark. E.-L. ja H.-P. Schulz 1986

piirt. H.-P. Schulz

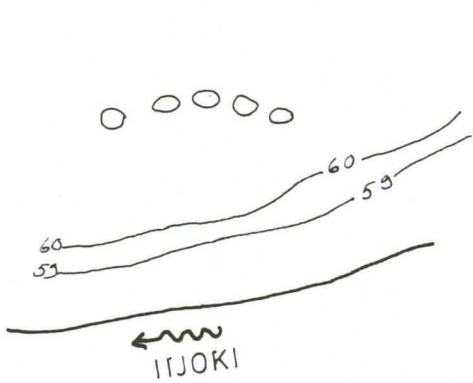
mk 1:2000

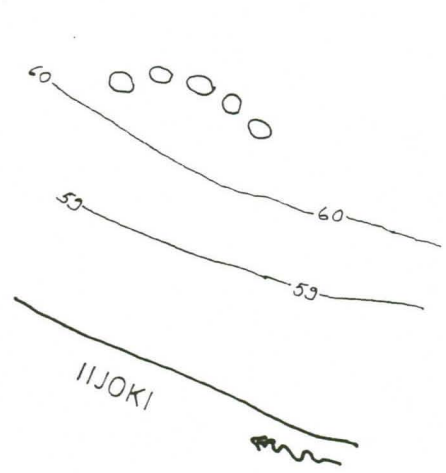
- asuinkuoppa
- palaneita kiviä
- ◻ kuoppa, painanne
- - - metsätie
- TTT törmä

KIERIKINKANGAS

KIERIKIN SORAKUOPPA

400 M